

ВІСНИК

VISNYK *the* **HERALD**

супільно-політичний місячник

РІК XXXIV, Ч. 1—2
YEAR XXXIV, No. 1-2

СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ — 1981
JANUARY-FEBRUARY — 1981

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

МИХАЙЛО ГІКАВИЙ — Незавершене 22 Січня	1
Засідання нової Головної Управи ООЧСУ	3
ЯРОСЛАВ САВКА — Московські „іберменші“ в наступі... ..	4
ПРОФ. І. ЛЕВАДНИЙ — Київ у 1930 році	8
ОКСАНА КЕРЧ — Українська жінка (Доповідь на VI З'їзді ОЖ ОЧСУ) 12	
В. ТРЕМБІЦЬКИЙ — До справи сучасних консульських взаємин	16
БОГДАН ЛІВЧАК — Геть політикаство з УНСоюзу!	18
В. БУДЗЯК — Що було перед XIII Конгресом Українців Америки	20
З. М. Р. — Оксана Керч і Володимир Куліш	24
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Дещо з лінгвістики (Фейлетон)	

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПОМОЧІ У СПРАВІ ХИБНИХ ТВЕРДЖЕНЬ В „ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА“ НТШ

Приєднуючись до вимог Товариства Українських Правників, Головна Екзекутива Укр. Нар. Помочі закликає Редакцію „Енциклопедії Українознавства“ (Гаслова частина) і головного редактора проф. д-ра Володимира Кубійовича подати в „ЕУ-2“ під літерою „У“ відкликання хибних тверджень „ЕУ-2“ в попередніх томах, нібито так зв. УССР є правним переємником УНР.

Головна Екзекутива УНР одночасно прохає Редакцію „ЕУ-2“ НТШ у Франції відкликати в додатковому томі „ЕУ-2“ помилкове твердження в попередніх томах „Енциклопедії Українознавства“ нібито в окупованій Росією Україні не існували і не діяли в ім'я визволення України СВУ та СУМ.

За Головну Екзекутиву УНР:

Володимир Мазур, Предсідник
Ананій Никончук, Серетар
Пітсбург, Па., 1980

ВІСНИК

Михайло Гікавий
Очевидець подій

НЕЗАВЕРШЕНЕ 22 СІЧНЯ

Українську революцію започаткував Волинський полк у Петербурзі з початком березня 1917 р., яка поширилася і поглибилася скрізь, де були укр. військовики та жили українці більшими масами, а особливо в Україні.

Українська національна свідомість стала пробуватися серед українців з початком березневої революції. На спільних маніфестаціях українці стихійно виступали за волю і права України, як також і на військових з'їздах. Опісля українці стали опановувати Ради військових депутатів та робіничо-селянські Ради, проганяючи большевиків Леніна, де лише могли. При спільних революційних маніфестаціях серед моря червоних, завжди можна було зауважити і українські національні прапори і чим далі, тим більше було наших синьо-жовтих прапорів.

У Києві заснувалася Українська Центральна Рада і Мала Рада та був вибраний генеральний Секретаріат. Українська Центральна Рада видала до кінця 1917 р. три Універсали й ухвалила і започаткувала скликання Укр. Установчих Зборів. Стали скликувати свої з'їзди військовики, Просвіти, школи різних типів, союзи, видавалися преса і книжки, навіть на провінціях, та де-не-де українізувалися православні Церкви. Відбувалися укр. з'їзди військовиків: дивізійні, корпусні, фронтові. У Києві відбулися три всеукраїнські військові з'їзди. Пробуджувався наш народ до свого незалежного життя, а військовиків охоплює стихійне бажання створити нашу армію. На місцях творяться повітові і губерніяльні військові комендатури, цивільні комісаріати, шкільні ради, управи народніх земств і ін. На фронтах українізується військо і по містах у військових залагах. У Києві закладається військовий клуб ім. гет. Павла Полуботка, на чолі з поручником Миколою Міхновським. У Києві зорганізувалися два полки: ім. гет. Б. Хмельницького і П. Полуботка.

По більших і менших містах у той час заклалася

укр. театри, відбувалися концерти, Шевченківські й інші. Використовується маси населення на ярмарках та відпустах — для національного усвідомлення ідейними патріотами, а в першу чергу студентами і народними учителями. На установах, а то й на приватних домах повівали національні прапори, щораз то ширші кола починають захоплюватися національно-державницькими ідеалами.

А що ж провід? Укр. соціалістичний провід не мав до того розуміння, був глухий та не хотів використати стихії, яка охопила нарід, і бовтався в її хвості.

Час почав працювати для наших ворогів. Українці на своїх численних з'їздах вимагали перебрання влади в свої руки і організації армії та проголошення незалежності України, — а соціалістичний провід В. Винниченка і подібних губився в тій суматосі, бо головними гаслами у них соціалістичні, а не національно-державницькі. Замість творити армію та Українську Державу — соціалісти пропонували народну міліцію та старалися про автономію у федеративній Росії, ходили з поклонами жебрати її у москалів! Своїми демократично-соціалістичними гаслами переліцитувалися спочатку з Тимчасовим московським урядом, а потім з большевиками. Більше турбувалися національними меншостями та їх правами, ніж найважливішим — незалежністю України.

Для укр. мас С. Петлюра і М. Грушевський були популярні, лише треба було ці маси провадити. Але тоді була партійна боротьба: соц.-рев. хотіли мати провід у своїх руках, а соц.-демократи у своїх, висуваючи свого кандидата на військового генерального секретаря. Соц.-революціонери на своїх фракційних зборах у Києві лоборювали С. Петлюру, який був люблений вояками. Партійні збори соціалістів більше займалися дебатами, як провести в життя соціалістичні постулати, ніж творчою національно-державною працею. Українських само-

стійників М. Міхновського, С. Петлюру і д-ра І. Липу та інших соціялісти вважали за реакціонерів.

Українська Центральна Рада може могла бути добра на мирний, а не на військовий час, з її обструкціями, дискусіями, балачками, і то в той час, коли кордони України були не обсажені регулярною українською армією. Треба було війська і ще раз війська, а не народної міліції, яку хотіли формувати народні трибуни В. Винниченко, М. Грушевський, який — услід за Винниченком — переконував військовиків: „Нащо вам, діточки, українське військо? Тепер же є демократія, і демократична Росія не буде воювати з демократичною Україною“.

Тим часом наші вороги збирали п'яну солдатську, комуністів московсько-жидівсько-яничарських, які мов саранча пхалися на Україну. А в самому Києві російський соц.-рев. полковник Оберучев, на спілку з В. Винниченком, роззброював укр. військо, а укр. дивізії ім. гет. Б. Хмельницького і П. Полуботка з Києва пославав на фронт — не проти москалів.

Група укр. самостійників, на чолі з пор. М. Міхновським, хоч була невелика, але серед свідомих має дуже популярна, і її гасла імпонували навіть їх супротивникам. У той час київська делегація нашої військової залоги вимагала від Укр. Центральної Ради на 3-тій Всеукраїнським військовим з'їзді проголошення незалежності України і армії, у зв'язку з небезпекою з боку большевиків. Отож, на вєсок президії з'їзду присутні одноголосно ухвалили перервати наради і з присутніх створити перший революційний полк. Усі стали на коліна і проспівали „Ще не вмерла Україна“. Командиром полку обрані старшини поміж собою. Українське населення Києва з ентузіазмом вітало машеруючий наш рев. полк, вигукуючи: „Слава Українській Національній Гвар-

дії!“. Жінки з вікон кидали квіти, вимахували хустинками, а чоловіки на хідниках підкидали вгору капелюхи. Коли ж воляки рев. полку побачили воюючий червоний броневик, то військовики з шаблями догори і револьверами в руках кинулися і обеззброїли вороже військо. Той полк згодом охороняв Уряд.

Також і селяни на своїх з'їздах деклямували вірші Тараса Шевченка та підкреслювали, що Україна, як самостійна держава, буде, — чи того хто хоче, чи не хоче, лише чим буде більше байдужих, тим більше пролететься укр. крові.

На з'їзді селянсько-робітничо-військовим у Житомирі, в липні 1917 р. мали обговорити і винести ухвалу про Установчі Збори. Деякі селяни і другі делегати виступали з патріотичними промовами і узасаднювали, що українські Установчі Збори мають рішати про права і волю України. Почалася широка і гостра дискусія на цю тему: москалі, жиди і деякі малороси намагалися „доказувати“, що лише російські Установчі Збори можуть вирішувати українські справи!.. З дуже гострою промовою на користь російських Установчих Зборів виступив рос. соціяліст Новіков з президії з'їзду, з погрозою, що коли делегати з'їзду ухвалить в користь українських Зборів, то він і його прихильники залишать залю з'їзду. Після промови Новікова виступив поручник Гладкий, з дуже патріотичною промовою, узасаднюючи різними історичними фактами, що справи України мають вирішувати господарі української землі на своїх Установчих Зборах, а не чужинці. Однак, не дивлячись на рішення з'їзду, він не покине залі, бо він є плоть від плоті сином української землі і не має куди йти. Збори висловились в значній більшості за Українськими Зборами, а москалі і компанія вийшли геть із зборів, під оплески залишених делегатів, які провадили збори під головуванням пор. Гладкого.

24 РУМУНИ ВТЕКЛИ НА ВОЛЮ

Під кінець 1980 р. 24 румуни використали зупинку советського прогульковогорабля в Марселі, у Франції, і втекли на беріг та добровільно віддалися до рук французької поліції. Не всі вони втігли захопити з собою якісь документи, а паспортні у них ще в морі відібрали советські наглядачі.

Французька поліція охороняє політичних втікачів. Вони, без сумніву, одержать право політичного азилу у Франції.

Пригожий час наші соціялістичні провідники і ліберали прогайнували і зрадили і відсунули від державницької керми М. Міхновського та інших націоналістів-самостійників, а С. Гетлюру, замість підтримувати — ставили йому колоди під ноги. Таким поступуванням наші ліберали і соціялісти власними руками спричинилися до того, що укр. нарід опинився в тяжкій неволі і рабстві московсько-большевицького імперіяліста і 22 Січня 1918 р. та 22 Січня 1919 р. ще й досі не завершені.

ЗАСІДАННЯ НОВОЇ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ООЧСУ

Під керівництвом вибраного на XIX Конвенції ООЧСУ голови Головної Управи ООЧСУ пор. Лева Футали відбулося 20. 12. 1980 р. в Домі ОУВФронту перше засідання нововибраної Головної Управи. Почесний голова ООЧСУ ред. Ігнат Білинський не зміг взяти участі через хворобу.

Члени Головної Управи уконституювалися на нову каденцію для праці в різних комісіях і референтурах.

Комісія внутрішньої політики: голова ред. І. Білинський, пор. Л. Футала, ред. В. Мазур, д-р А. Лозинський, мгр. Є. Гановський; ексекутивний заступник голови ГУ ООЧСУ — проф. Симон Вожаківський. Комісія зовн. зв'язків: голова д-р Аскольд Лозинський, д-р М. Бих, мгр. Уляна Целевич, ред. І. Дябога. Комісія фін.-господарча: голова мгр. Л. Кокодинський, мгр. І. Винник, М. Зацухний, д. Вол. Костик, д. М. Сидор, д. Б. Качор. Організаційну референтуру очолює ред. Володимир Мазур, референт д. Ярослав Загородний, Б. Мороз, М. Ковальчин, П. Шагай. Представники до ПАБНА (АБН): Микола Грицьков'ян, А. Сколик, д-р О. Соколишин. Зв'язкові до молодечих орг-цій: ред. І. Дябога, д-р А. Сколик, д-р А. Лозинський, зв'язкові до проф. товариств: інж. Євген Івашків, д-р М. Бих, інж. М. Семанишин, д-р Ол. Соколишин. Культурно-осв. Комісія: д-р Михайло Кушнір, голова, проф. С. Вожаківський, ред. Л. Полтава, редактор „Вісника“ ООЧСУ.

Секретарем ГУ ООЧСУ вибрано на XIX З'їзді мгр. Євгена Гановського, а протоколярним секретарем — ред. Володимира Левенця.

Заступництво до Крайової Ради УККА — проф. С. Вожаківський та ред. Ігор Дябога. Постійними представниками в УККА є вибрані на XIII Конгресі від ООЧСУ Екз. віцепрезидент і Почесний голова ООЧСУ ред. Ігнат Білинський та мгр. Іван Винник.

За Конвенційну Комісію звітував мгр. Іван Винник, звіт прийнято.

Після обговорення звітів Головна Управа ООЧСУ однозгідно висловилися за підтримкою рішень XIII Конгресу Українців Америки, УККА.

Правильник праці Комісії ГУ ООЧСУ виготує мгр. Ярослав Рак.

На пропозицію голови ГУ ООЧСУ пор. Л. Футали усталено рамовий плян праці на 1981-й рік. Крім зборів 52-х Відділів у терені, мають бути

проведені Січневі святкування, доповіді і вечори на актуальну тематику; відбудуться відзначування Ювілею — 40-ліття з часу проголошення Акту української державности з 30 червня 1941 року. Цій Річниці буде присвячений Здвиг українців Америки і Канади, що відбудеться на Оселі СУМА біля Елленвіл в суботу, неділю і понеділок 4, 5 і 6 липня 1981 року („форт оф джулай“). На цю ж тему будуть проведені наукові конференції в Нью Йорку і в Чикаго. Провадитиметься також підготовка і до святкувань 1500-ліття столичного міста України Києва в 1982 р.

У кінці нарад ред. Володимир Мазур побажав від членів Головної Управи сили, витривалости і енергії новообраному Голові ООЧСУ пор. Левові Футалі, який подякував за побажання і закликав до посиленої праці і співпраці. (п.).

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ОУН І АБН У МАДРІДІ

На Гельсінкській Конференції у Мадриді ОУН і АБН провели низку дуже успішних акцій: пресконференції, голодівки, демонстрації в обороні національних прав України та ін. народів, за розвал СССР і за ліквідацію детантських паперових „Гельсінкських умов“.

Подаємо короткі уривки з відгуків частини єспанської преси, яка широко інформувала про виступи голови Проводу ОУН і пезидінта АБА Дост. Ярослава Стецька, ред. Слави Стецько та ін. представників поневоленних націй. Відгуки були також у німецькій та англійській пресі.

Щоденник „Пуебльо“ з 10. 11. помістив обширну статтю п. з. „Україна — велика відсутня“.

Щоденник „Вже“ з 12. 11. на двох повних сторінках одублікував світлинні нашої демонстрації, підкреслюючи, що Мадридська конференція перетворилася в один великий світовий протиросійський протест і що в тому велику роль грають Україна й АБН.

„Діяріо“ з 12. 11. присвятив дві сторінки нашій демонстрації і пресовій конференції, підкреслюючи, що АБН вимагає припинити політику детанту. Газета публікує світлинну з демонстрації з головою Ярославом Стецьком, деякими транспарантами, з головним заголовком „300 борців всіх народів, поневоленних в СССР і Варшавському пакті — проти конференції“. Всюди домінує лачч „Хай живе вільна Україна“! Часопис цитує основні думки із заяви голови ЦК АБН Я. Стецька й відповіді на запити під час пресової конференції.

„Ель Альказар“ з 12. 11. вміщує світлинну демонстрації, між іншим з написами на транспарантах і фотографії Юрка Шухевича, Левка Лук'яненка, головні гасла АБН.

„Ля Вангвардія“ з 11. 11. помістила світлинні голови АБН Я. Стецька і обширне звітлення з його заяви на пресовій конференції.

Ярослав Савка

МОСКОВСЬКІ "ІБЕРМЕНШІ" В НАСТУПІ НА УКРАЇНСТВО

Було б зайвим трудом пояснювати комусь значення німецьких слів: „Іберменш“ та „унтерменш“, — вони загально відомі. На всякий випадок, коли б хтось їх не розумів, то вистачить сказати, що, згідно з гітлерівською теорією расизму „іберменшем“ (надлюдиною) міг бути тільки німець, а „унтерменшем“ (підлюдиною) — кожен, хто не був німцем. Також загально відомо, які наслідки для німців і Німеччини принесла ця божевільна теорія: німці пережили найбільшу в усій своїй історії національну катастрофу, і тепер ще терплять (дві Німеччини).

Здавалося б, що понура лекція німецького расизму повинна відстрашити будь-якого кандидата на „іберменша“ від її наслідування і повторення. Куди там! Підтверджується стара правда, що поганий приклад — заразливий. Знайшли німецькі фашисти вірних послідовників своєї расистської теорії якраз серед тих, кого найбільше упосліджували: серед московських „унтерменшів“ або, як прийнято тепер казати, серед „бідного русского народу“. Цей „бідний російський народ“ складається з двох відмін: червоної і білої, але різниця ця цілком формального характеру — зміст, тобто політичне унапрявлення, одно й те саме, зокрема коли йдеться про наступ на все, що українське. Правда, є різниця в методі поступування: там, у Совегах, наступ цей відбувається під гаслом звичайного московського супер-шовінізму: „нет, не било і бить не может“, але остаточна мета точно та сама: за жодну ціну не допустити до „сепарації“ України від Московщини. Хоч можна ці намагання назвати „сном рябої кобили“, все ж таки ворожі ходи й наміри треба знати, їх аналізувати і подавати до відома українському загалові, щоб не дуже довіряв тим українським малоросам (часом і з генеральськими титулами!), які запопадливо намагаються зловити його на сангитментальний гачок про „бідний російський народ“!..

Маючи це на увазі, займемося тепер трьома голосами з-посеред представників „бідного русского народу“ на еміграції.

В Нью Йорку виходить московськомовний журнал (квартильний) п. з. „Русское возрождение“. У ч. 9 за 1980 р. є стаття І. Глазенапа „До питання про відновлення монархії“. Як сама назва вказує, автора статті цікавить образ майбутньої московської

монархії. Хід думок Глазенапа в цій справі більш-менш такий: „...Ліквідація КПСС призведе до автоматичного зникну всякого роду „республіканських ЦК“ і „рад міністрів“ із місцевих „невігласів“. Критикуючи „Ленінську національну політику“, яка створила (?-ЯС) в новій Росії „національне питання і соціалістичний бедлам“, заявляє тоном самопевненого московського „юберменша“, що „подолати цей шовіністичний бедлам можна тільки ігноруванням національного питання“. Розуміється само собою, що для московського супер-шовініста Глазенапа існує тільки „шовіністичний бедлам“ українців та інших жорстоко поневолених Москвою народів, але нема московського шовіністичного бедламу; він настільки зухвалий, що сміє навіть брати в знаки наведення слово „мова“, коли говорить про українську мову! Ну, але дивуватися московській „культурі“ немає потреби — москалі завжди однакові — чи на царському престолі Петра І, чи за такого самого дикуна Сталіна...

На зміну большевицькій владі повинна б прийти — на думку Глазенапа — воєнна диктатура, яка могла б „зліквідувати большевизм без розгулу народних пристрастей“. Очевидно, і тут має він на думці українські. „Народні пристрасті дуже гарні і похвальні річ, прикладом чого хай послужить Афганістан. Коли генеральська хунта візьме в свої руки керму майбутньої єдино-неділимой Росії, то, — каже Глазенап, — „будуть створені умовини нормального життя в країні“ („В країні“). Глазенап не залишає найменшого сумніву щодо того, як мало б виглядати це „нормальне життя“. Перш за все, СССР буде поділений на „генерал-губернаторства“ (як за Гітлера! — Яс), в яких запанувало б „щасливе і радісне життя“, як за „родного отца“ Йосіфа Віссаріоновіча. По-друге, на становище голови держави — розуміється, єдиної і неподільної Московщини, разом з усіми „сепаратистами“ — буде покликаний „патріарх Московській і всея Русі“, як вступний крок до реєстрації монархії. На жаль, цей гарний образ майбутньої „єдиної-неділимой Росії“ zagrożений в своєму майбутньому існуванні поганим маривом: українцями, а особливо галицькими українцями. Виявляється, що озброєна по зуби Москва має такого рішучого ворога в маленькій Гали-

чині, якого мусить дуже вистерігатися! Ось що про це пише Глазенап: „Кожному ясно, що коли б пустити, скажімо, на Україну американських галичан, які ніколи не жили в Росії, то вони зачали б з того, що зажадали б поширення границь „УССР“ до Кавказу, Волги і Смоленська“. Щоб таке щось не трапилось, Глазенап заявляє: „У загальних інтересах генеральській хунті доведеться рятувати післябольшевицьку Росію від іміграції бандерівських „діячів“.

Перейдемо до другого „приятеля“ українців. Цей „приятель“ позує на „тоже-українець“ і виступає під псевдонімом „Ченко“ в московськомовній публікації „Часовой“ За Родину, честь й свободу“. Перед нами стаття „О русском племени“ (на жаль, фотокопія статті не вказує ні числа, ні дати, ні місця видання цієї публікації). Ченко, автор статті, дуже сердиться на „якогось там“ Йосипа Гурвіча, редактора місячника „Факти і Мислі“ за те, що він „піддержує самостійників і їх зрадництво того самого племені, до якого вони належать“. Над псевдонауковими твердженнями Ченка про походження українців не варто зупинятися — стільки там неймовірних теревенів, півправд і простих побрехеньок. Примітив, який ніколи в житті не чув нічого (а тим менше читав про історію України) має нахабну сміливість повчати українців, за кого вони повинні себе вважати. Зайво додавати, що для нього Україна це „вигадка німців і поляків“. Звідси його шалена ненависть до галицьких українців: „...Із рядів галицької еліти і вийшли майже всі сучасні русоїди-самостійники, побивши своїм фанатизмом всі рекорди гітлерівського нацизму...“

Які рекорди звірства побили милі його серцю комуно-москалі, цей „приятель“ українців воліє не згадувати, — чому, властиво, і не приходиться дивуватись. „Іберменшам“ московського хову все вільно!

Третій представник „бідного русского народа“, позуючий на „Іберменша“, — це горезвісний українофоб Сергей Рафальській, якому редактори „Нового Русского Слова“ в Нью Йорку не жалують місця на шпальтах тієї україножерної газети для очорнення всього, що українське. Як звичайно і нормально для всіх московських супер-шовіністів, так і С. Рафальському притаманна неприємна і люта ненависть до українців особливо з Галичини. У своїй статті „У загальному і в окремому“ (НРС від 27 червня 1980 р.) Рафальський висказує такі „золоті

думки“: „...Всі народи в принципі користуються правом бути самостійними, але це не значить, що всі повинні бути суверенними“. Як бачимо, між поглядами комуніста Леніна на проблему української державности, і поглядами „антикомуніста“ С. Рафальського нема ніякої різниці. Це, однак, зовсім не заважає „антикомуністові“ Рафальському представляти себе і „бідний російській народ“ за найбільш ширих демократів, яких світ будь-коли бачив.

Як кожний московський шовініст, С. Рафальській також люто ненавидить українських галичан. „Сталін, — каже Рафальській, — зробив велику помилку, не залишивши її (Галичини) полякам“. Ця злість Рафальського на галичан має свій добрий глузд. Відомо ж бо, що її найсильніша людина гине, коли в її горлі застряє напоперек кістка. Галичана — це та „кістка“, що станула в горлі ненависного московського імперіялізму, і від таких „кісток“ одного дня прийде московській потворі кінець! Є, отже, чим журитися Рафальським та йому подібним московським україножерам...

Вислужництво Москві Рафальський почитає за велику честь для себе і не вгає з нападами на українців. У числі „НРС“ за 24 серпня 1980 р. появилася його новий напад, п. наг. „Відповідь ренегата“. Для Рафальського, розуміється, не існує взагалі український нарід, а тільки „малоросси“, які безмежно „люблять“ (не відомо за що!) „великороссов“ і нічого собі більше в житті не бажають, як вічного союзу з „Великороссією“! Заповнивши такими теревеннями довжелезну статтю — на радість редакторів „НРС“, — Рафальській переконаний, що в „дух і прах“ розбив свого опонента, якого злобно прозиває „ренегатом“ за те, що той написав до нього листа, в якому назвав себе українцем і гостро картає Рафальського за дикую ненависть до України і до українського народу. Видно, що автор того листа в наївності духа свого вірить запевненням Рафальського, що він — Рафальський — „тоже українець“, бо жив на Волині і їв український хліб і сало... Типи вроді Рафальського — це ніякий виняток серед москалів, а тверде і загально поширене правило від

ЩЕ ОДИН КАТИНЬ

Польські робітники, працюючи на Уралі, відкрили нещодавно братську могилу польських вояків у кількості 4,000 душ. Їх у 1939 р. Москва забрала в полон, заслала на Урал і там знищила.

найдавніших часів по сучасний день. Вистачить сказати, що таких московських паразитів-колонізаторів, як Рафальський, є в Україні 10 мільйонів і всі вони ведуть себе супроти українців, як гітлерівські „іберменші“. А може Рафальський нічого не чув про мільйони замучених штучним голодом українців у 1932-1933 рр., про Винницю, де замучено „бідним руським“ народом 10,000 українських людей, про Бригідки у Львові, де закатовано 5000 людей, про Дубно і про десятки інших місцевостей в Україні, де знайдено після відступу кривавих московських орд в 1941 р. тисячі і тисячі в bestіяльський спосіб помордованих в'язнів-українців?!

„Але, — скаже хтось, — чи у дореволюційних часах, чи в минулих століттях москвини були такі самі? Адже ж тоді не було большевизму і про большевицькі звірства ніхто нічого не чув і не знав!“

На ці питання люстараємося дати відповідь на підставі історичних джерел.

Зачнім від часів Великого Богдана Хмельницького, хоч могли б зачати від першого „українолюбця“ — Андрія Боголюбського, що служить правзором для всіх інших москвинів, як руйнувати Україну.

Великий прихильник царя, білоруський шляхтич Поклонській, писав у листі до полковника Золотаренка, що замість допомоги населення мало від москвинів „таке ж грабування Божих домів, як і від татар... В кращій вільності жили ми перше під ляхами, ніж тепер... Мое око бачило... які непотрібства над нашими жінками й дівчатами чинили москалі... стільки душ у неволю забрали... а цю землю знищили...“ (Як бачимо, большевицьке варварство зовсім не позбавлене старих московських традицій!)

Під час тримісячної облоги Конотопу (за гетьмана Виговського) „москвини немилосердно плюндрували ближчі і дальші від Конотопу околиці, вирізуючи поголовно населення та забираючи в рабство жінок і дітей. Тоді, між іншим, зруйновано було місто Борзну“.

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10276

Коли містечко Срібне на Київщині не хотіло піддатися москвинам, вони, коли їм пощастило його взяти” лише найкращих жінок лишили живими і як наложниць позабирали в неволю, а решту населення, не шкодуючи навіть малих дітей, поголовно повбивали, спалили містечко, а те місце, де воно було — заорали“. (Паралеля: село Велика Добриня на Закарпатті, яке комуно-москвини зрівняли бомбами з літаків скоро по Другій світ. війні, — а населення повністю вимордували).

„Багато менших місцевостей було в подібний спосіб знищено. Пізніше московський „воевода київський“ сам хвалився тим, що він влаштовував справжні лови по шляхах України на українців і без жодних причин та без жодного суду вішав або закатовував людей, що потрапили в московські руки. Таких жертв нараховував той воевода понад кілька тисяч“.

Трагічна доля зустріла родину гетьмана І. Виговського. „Одних з родини Виговських замучено в дорозі, других вивезено на Сибір. Туди ж вивезено і славного ще з часів Хмельниччини, оспіваного в багатьох думах полковника Нечая“. Тіло полк. Д. Виговського привезено з-під Калугі до Чигиринна „від кнута порізане, очі вилуплені й сріблом залиті, пальці поперерізувані, литки у ніг на пасма по жилах розібрані“. (Паралеля: у звірський спосіб закатований композитор В. Івасюк у Львові 1978 р., в зовсім аналогічний спосіб, що й полк. Д. Виговський...).

„Протягом літ т. зв. „Руїни“, москвини вбили чужими руками, закатували або повисилали на Сибір майже всіх полковників і визначніших співробітників гетьмана Богдана“.

Перейдімо до Мазепиних часів.

Московщиною володів тоді „молодий, талановитий та енергійний цар Петро I, європеїзований жорсткий варвар у повному розумінні цього слова“. За польським політиком і публіцистом Станіславом Цат-Мацкевичем хочеться сказати про Петра I: „Хамський цар хамського народу“. Правда, це Мацкевич сказав про царя Олександра III, але це, мабуть, так ще більше підходить до Петра I.

Про цього большевика на царському престолі ось що пише німець Йоган Корб у своїй праці „Діярієм ітінеріс ін Московіям Періллюстріс“: „Дня 28 жовтня 1698 р. цар наказав своїм вельможам і полковникам“, щоб кожний з них власноручно відрубав кілька голів стрілецьких. Сам цар, сидячи в кріслі, при-

глядався такій жахливій трагедії, обурюючися лише тим, що багато з бояр приступали до цих незвичайних обов'язків з тремтливими руками...

Дальше Йоган Корб описує, як рік пізніше урядовці німецького посольства здобули дозвіл оглянути московські в'язниці і почали з найбільшої. Оглядали в'язницю, яка робила на них пригодувальне враження. „Раптом жахливий стогін змусив подивитись на жорстокості, які діялися у четвертій будові. Як лише увійшли туди, миттю хотіли покинути це приміщення, бо зі здивуванням побачили там царя і бояр, які розважалися, тортуруючи в'язнів“. Цар, як оповідає автор, був невдоволений, що їх впустили і вони побачили його за такою „культурною розвагою“.

Яків Стрейс, голландський корабельний майстер, заангажований московським урядом до праці, описує свою подорож і перебування в Московщині. Так, як і Йоган Корб, малює москвинів, як диких варварів, підкреслює жорстокість царя Петра I; свідчить, що царські бенкети були такі ж варварські. „Бояри, які приготували кімнати для царських бенкетів, усю підлогу грубо вкривали соломомою. Робили це для того, що цар і його товариші забав мали звичай напиватися до цілковитого схудобіння і, мало того, що бійка і нищення всього було звичайним явищем, але й учасники такого „бенкету“ блювали й полагоджували інші потреби такі ж біля столу, під котрих потім скочувалися і спали. Солома, отже, виконувала ті ж завдання, що й у хліві, бо інакше було б важко усунути ту всю гидоту“.

Здобуття москвинами Батурина. „Завдяки зраді Івана Носа москвини вдерлися крізь підземний хід до Батурина, знищили і спалили вщент блискучу гетьманську столицю і в нелюдський спосіб повбивали всіх її оборонців (їх було до 15.000), не включаючи жінок і дітей“!

На ньому, з браку місця, треба закінчити список московських „подинів“ на ниві „визволення українського народу від чужоземних окупантів“ при допомозі неперевершених звірств і злочинів супроти якраз цього, нібито „визволеного українського народу“ впродовж століть. Якщо запеклий московський шовініст Рафальскій гадає, що за москвинське нахабство, підлість і жорстокість Москва має право на вдячність українського народу, то дуже помиляється. Якщо УПА не достатньо ще закарбувала в голові московських шовіністів поняття „Самостійна Україна“, то у відповідний час з'явиться

ся Нова УПА і навчить українського патріота відрізати від національно безхребетного „малоросса“. Бо кінець московських „люберменців“ -гнобителів вже не за горами!

ВЕЧІР АБН У НЬО ЙОРКУ

Хоча був робочий день, четвер 11. 12. 1981 р., зала Дому Організації УВФронту при 136 Друга евеню в Нью Йорку була переповнена; між присутніми багато молоді, головню з ТУСМу і СУМу. Господарем був 2-й Відділ ООЧСУ.

Вечір скликано заходами ПАБНА — президент проф. Петер Витенус, віцепрезиденти інж. Михайло Шпонтак і Чарлз Андреански, які були в президії, а також проф. Володимир Микла, який промадив цим інформаційним вічем, та головні доповідачі: мгр. Слава Стецько і проф. Ч. Андреански (репрезентант Угорських борців за свободу).

У першій частині мгр. Слава Стецько, член ЦК АБН із Європи, англійською мовою в незвичайно цікавій формі інформувала про видатні досяги делегацій ОУН та АБН на Гельсінкській Конференції в Мадриді, про що широко писала еспанська, англ., німецька і французька преса. У другій частині проф. Чарлз Андреански доповідав про суттєву різницю між Націоналізмом, який тепер як рух охоплює увесь світ, і нацизмом-расизмом та шовінізмом, котрі з творчим Націоналізмом не мають нічого спільного. Події в Польщі і в Афганістані доповідач назвав початком кінця російської імперії СРСР.

Обидві доповіді викликали численні запитання, на які відповідали прелегенти з повним знанням порушених справ і проблем та з вірою в доцільність дальшої боротьби за розвал так зв. СРСР. Вечір надхнув учасників до посилення змагань, до активішої участі в українському і американському політичному житті, в ім'я ширення правди про останню на світі колоніальну імперію і права усіх поневолених народів на вільне, державне життя.

На вечорі були також представники різних народів, які входять до складу АБН: від Сх. Німеччини, Румунії, Словаччини, Угорщини, Балтицьких країн та ін.

І шановні прелегенти, і учасники віча засудили так зв. Гельсінкські умови, як паперові і як ворожі для поневолених народів, бо вони визнають за Москвою недоторканість кордонів тюрми народів.

Після віча відбулося товариське прийняття, приготуване панями з ОЖ ОЧСУ і Управою Дому.

У суботу 13. 12. відбулася велика антимосковська маніфестація польських борців за свободу Польщі біля сов. „Аерофлоту“ (45 вул. і 5-та авеню в Нью Йорку). У тій демонстрації взяли участь і представники народів АБН, у тому й чимало молоді, яка була на важливих доповідях мгр. Слави Стецько і проф. Чарлза Андреанського в Домі ОУВФронту.

Такі зустрічі з представниками народів АБН побажано влаштувати частіше. (п.).

ПІВСТОЛПТЯ ТОМУ
Проф. І. Левадний

КИЇВ У 1930 РОЦІ

Новий 1930 рік зустріли кияни під гнітючим праженням великих успіхів советської дипломатії, осягнених в останніх місяцях попереднього року.

Велике напруження у взаєминах з Англією, консервативний уряд якої, зірвавши в 1927 році дипломатичні зв'язки з Москвою, весь час старався організувати проти неї збройну інтервенцію, скінчилось тим, що на нових виборах до парламенту в 1929 році виграла Робітничка партія і до влади прийшов знову уряд Макдональда, який одразу нав'язав дружні відносини з ССРСР.

Так само конфлікт з Китаєм, що захопив належну Росії прокладену через Манджурію Китайсько-Східню залізницю і фактично розпочав без оголошення війни військові дії проти советів, скінчився наприкінці 1929 року підписанням угоди про відновлення наявного перед тим стану на залізниці і визнання її належності до ССРСР.

Успіхи на міжнародній арені відкривали советському урядові можливості до рішучіших заходів у середині країни, до підсилення походу проти Церкви, прискіпшення примусової колективізації, боротьби з націоналізмом, погрому всього національно-культурного життя.

Все це відчув Київ з самого початку нового року.

В січні з Києво-Печерської Лаври були виселені останні 48 ченців, які ще там замешкували і Лавру перетворено на музейне містечко, де незабаром відкрився антирелігійний музей.

Йшов наступ і на село. Всі київські газети видрукували постанови партії з 5 січня і уряду з 1 лютого про суцільну колективізацію і ліквідацію куркуля як класу. Слідом за тим почались жорстокі заходи по насаджуванні колективних господарств по селах.

Почувався великий натиск і на культурне життя. В лютому ліквідувався літературно-мистецький альманах „Літературний Ярмарок“, що виходив від грудня 1928 року під редакцією Миколи Хвильового. Деклярований як позагруповий журнал він проте залишився органом групи письменників ліквідованої перед тим творчої організації „Вільна Академія Пролетарської Літератури“ Миколи Куліша, Миколи Хвильового, Івана Сенченка, Володимира Гжиць-

кого, Володимира Сосюри, Василя Мисика, Олекси Влизька, Михайла Йогансена, Остапа Вишні, Володимира Юришия. Журнал містив їх твори і в його своєрідному оздобленні модернізм в ілюстраціях поєднувався з використанням традиційної форми українського вертепу, що виявилось в обрамуванні та пов'язанні всього змісту інтермедіями в кожному числі іншого автора. Звичайно, його зміст і форма не подобались партійним цензорам.

У висліді критики літературних противників і урядових нападів журнал самоліквідувався.

Колективізація села провадилась такими шаленими темпами, що це викликало цілі заворушення. 2 березня в газетах була видрукована стаття Сталіна „Занаморочення від успіхів“ з гострою критикою тих керівників, що не змілі дотримуватись партійних вказівок, а 14 березня преса містила спеціальну постанову ЦК ВКЛ(б) „Про боротьбу з викривленнями партійної лінії в колгоспному русі“.

Газети принесли відомості про судовий процес у Харкові над таємними українськими організаціями — Спілкою Визволення України і Спілкою Української Молоді. Для прилюдних судових засідань було відведено приміщення театру харківської Опери, яка мусила перервати свої вистави на 42 дні, від 9 березня до 19 квітня, протягом яких тривав суд.

На лаві підсудних опинились академіки Сергій Єфремов і Михайло Слабченко, проф. Йосиф Гермайзе, письменники Андрій Ніковський, Людмила Старицька-Черняхівська, Михайло Яченко, мовознавець Григорій Голоскевич, студенти Микола Павлушков і Борис Матушевський та інші, всього 45 осіб.

Кияни напружено стежили з газет за ходом суду і були задоволені мужністю підсудних під час процесу. Людмила Старицька-Черняхівська на запитання голови суду, чи визнає вона себе винною, відповіла негативно і заявила, що такий процес є провокацією ДПУ задля винищення всієї української інтелігенції.

Перебіг суду і постаті підсудних показували в кінохроніці по київських кіно-театрах. Коли фотографували академіка Єфремова, він двічі відвертався і закривав обличчя перед сліпучими променями наведених на нього прожекторів, а потім раптом відкрив обличчя і посміхнувся до присутніх, немов стверджуючи, що не втратив присутності духу.

Суворий вирок, винесений 19 квітня, був швидко замінений іншим, злагідненим з поясненням цього

невпинним зростанням могутності советської влади на Україні.

Як виявилось пізніше, засуджених намагались змусити до каюття. Академіка Єфремова возили навіть у Москву на розмову зі Сталінім, який обіцяв йому за ціну зречення своїх поглядів звільнення з тюрми і велике майбутнє. Але мужній академік твердо стояв на своєму становищі і відкинув приманливі пропозиції, що і обумовило його дальшу трагедію.

Ще в часі процесу увагу киян привернула поява нового фільму Олександра Довженка „Земля“. Фільм творився на мальовничій Полтавщині і вражав красою краєвидів та багатством української природи. З московських газет стало відомо, що в Москві цей фільм викликав 4 квітня погромну статтю в „Известиях“ російського поета Дем'яна Бедного, що закинув Довженкові контр-революційність змісту цього фільму. Хоч пізніше письменники Фадеев, Кіршон і Сутинін на сторінках „Правди“ виступили в оборону Довженка і сам Дем'ян Бедний відкликав свій закид, фільм зник з екранів і появився згодом з усуненням цілого ряду кадрів.

Прочитали в газетах кияни про смерть 14 квітня поета-новатора Володимира Маяковського, яку він сам собі заподіяв. У відкритому в травні приміщенні напівпорожнього тоді за відсутності приїжджих готелю „Континенталь“ будинку літератури відбувся великий вечір пам'яті Маяковського, на якому київські поети читали свої переклади його віршів на українську мову, яку він шанував.

В газетах з'явилися широкі звідомлення про XI З'їзд комуністичної партії більшовиків України, що тривав з 5 до 15 червня в Харкові. У своїй доповіді генеральний секретар Косіор вказав на всезростаючу небезпеку націоналізму на Україні. Він заявив: „Слід відзначити, що за останні роки ми без сумніву маємо помітний зріст українського націоналізму“ і щоб злагіднити це, додав: „В боротьбі з шукізмом і хвиліовизмом партія здобула повну перемогу. Ми до кінця розгромили ухильників, завдали їм нищівного удару“.

Слідом за тим писали газети про відбутий в днях від 26 червня до 13 липня в Москві XVI Всесоюзний з'їзд партії, що виніс рішучі постанови щодо боротьби з місцевими національними ухилами в різних республіках і щодо колективізації, за що преса і партійні історики назвали його „з'їздом розгорнутого соціалістичного наступу по всьому фронті“.

Харчове постачання міста все погіршувалось. Усе віщувало близький голод. Запроваджені в попередньому році картки на хліб та інші продукти споживання обсягували далі і кількість харчового приділу на особу все скорочувалась. Самі норми приділу були неоднакові для службовців, студентів, а найвищі — для робітників, але теж різнились в залежності від місця праці — у важкій чи легкій індустрії, чи був посідач карток ударником тощо.

Для заохочення ударництва 1 жовтня в Палаці Праці, що містився в колишньому будинку Губерніального Земства, був влаштований бенкет ударників, на який по дуже пильному відбору було запрошено по кілька ударників і лише з індустріальних підприємств.

Ціле літо тривав капітальний ремонт Київської Спери і театр був закритий. Зимовий сезон почався 1 жовтня оперою „Беркути“ Бориса Лятошинського на слова повісти „Захар Беркут“ Івана Франка. В основу сюжету було покладено великий патріотизм українського народу в боротьбі з татарською навалою за волю. Цінність музичного матеріалу визначали цей твір. Диригент Лев Бралінський, режисер Володимир Манзій та мистець-декоратор Олександр Хвостов намагались дати виставу широких форм, а виконавці головних партій: Захара Беркута — Михайло Донець, Максима — Володимир Дідковський, Мирослави — Олександра Бишевська, що чергувалась з Оксаною Колодуб, Тугара Вовка Микола Зубарев відтворили яскраві і виразні статі історичної епопеї Франка.

Київський музичний критик Юрко Масютин, що підписувався скорочено — Юрмас у своїй рецензії в місцевій газеті „Пролетарська Правда“ писав, що спера Лятошинського „лікава, але важка“. На що сцінку відгукнувся київський театральний журнал „Радянське Мистецтво“, зазначивши, що рецензія Юрмаса „важка, але нецікава“.

Велике національно-патріотичне звучання цієї опери врешті призвело до того, що вона зникла з репертуару в усіх театрах, де була показана, і не виставлялась аж 40 років та була поставлена в 1970 році в львівському оперовому театрі з переробленим лібреттом та музикою, що надало опері більшого соціального звучання, як писала київська газета „Культура і життя“ 14 жовтня 1970 року.

До кінця року Оперовий театр виставив ще новий балет композитора Дмитра Шостакевича „Золота доба“. Але цей ультрамодерний твір, сповнений

джазовою музикою з іронічним показом советської спортової групи, що перебуваючи за кордоном не може стримати свого захоплення золотою добою, яку переживає Захід, а керівник команди навіть закохується в кафе-шантанну діву, — викликали переполох серед присяжних урядових критиків, які підняли несамовитий галас. У газеті „Київський пролетар“ почали з'являтися статті під кричучими наголовками: „„Золота доба“ не потрібний робітничому глядачеві“, „Зняти з репертуару балет „Золота доба“ в Київській Опері“. У висліді цього балет, на поставу якого була витрачена поважна сума грошей, був знятий. Не допоміг і приїзд до Києва автора балету Дмитра Шостаковича, що своєю присутністю думав врятувати свою честь і честь поставника-балетмайстра Вігілева.

У драматичному театрі ім. Івана Франка майже цілий сезон йшла в постанові Гната Юри п'єси з життя студентської молоді „Кадри“ згодом розстріляного драматурга Івана Микитенка, здобуваючи захоплене сприйняття глядачів.

У грудні газети принесли вістки про початок нового великого судового процесу — „справи промпартії“ на взірць подібного Шахтинського процесу, де цілу велику групу старих інженерів і фахівців з різних промислових ділянок, з добірною ще дореволюційною освітою обвинувачували в шкідництві, псуванні машин та устаткування, ширення серед робітників злевіри в можливість виконання норм п'ятилітки.

Під враженням усіх цих подій скінчився рік.

С. КАРАВАНСЬКИЙ І „КУЛЬТОБМІН“

У серії статей під нас. „Дружні розмови“, публікованій в різній пресі, Святослав Караванський гостро засудив балетні виступи ансамблю Вірського, який „витацьовує на могилі української культури“, а також і актора Йосипа Гіряка, який Вірського — члена комуністичної партії і вислужника перед Москвою, всіляко вихваляв.

Надсилання за кордон ансамблів типу Вірського — для замилування очей емігрантам при нищенні Росією української культури, Св. Караванський називає ділом „московської мафії“. Він дивується, що все ще знаходяться наївні люди у вільному світі, які цього не можуть зрозуміти, і мов бездумні мотилі летять на московсько-большевицькі вогники.

ОУВФронту від самих початків виступали проти облудного „культобміну“, а ООЧСУ та ОЖ ОЧСУ завжди у цім вели перед.

НА ХВИЛЯХ РАДІО

РАДІОГОДИНА „ПІСНЯ УКРАЇНИ“ ПЕРЕДАЄ З ПІТСБУРГУ КОМЕНТАР „ТРИНАДЦЯТИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ“

Шановні слухачі!

Український Конгресовий Комітет Америки був заснований 40 років тому у грізних часах Другої світової війни. Тоді полчища Гітлера і Сталіна зводили бої головно за володіння Європою, а отже й нашою Україною. Тоді вільнолюбна Америка була змушена йти на так звану дружбу з тоталітарним Советським Союзом, задля розгрому гітлеризму.

Ту так звану „дружбу“ спритно використували комуністи, ліберали та інші ліві елементи в Америці. Вони повели шалену пропаганду проти УККА... І тому вже в 1941-му році з УККА вийшли, під тиском ворога, УНСоюз та УРСоюз.

Однак, московські п'ятиколонники мали тоді дуже кущий успіх, бо вже через рік обидва братські Союзи повернулись до УККА.

Ми пригадали цей історичний епізод для того, щоб сказати, що вже не перший раз Конгресовий Комітет переходив хвилини бур і незгод, але знову і знову здоровий глузд та патріотизм українського громадянства в Америці брали гору.

За 40 років УККА виконав величезну працю для добра нашої Нескореної України. Таку ж величезну працю виконав його довголітній президент доктор Лев Добрянський, щоразу за успіх переобираній делегатами Конгресів Українців Америки.

Цього року, на XIII Ювілейному Конгресі у Філадельфії, делегати одностайно переобрали доктора Добрянського Президентом УККА. Величезна більшість делегатів із усіх понад 600 осіб — однак — проголосувала проти так зв. ротатійної системи, коли кожного року змінювався Екзекутивний Віцепрезидент УККА — від одного з чотирьох братських Союзів. Справа в тому, що за один рік праці він не міг її широко розгорнути, а особливо тепер, в час російщення України і в час національно-визвольного Руху в Україні — тієї праці в системі УККА дуже багато.

Делегати проголосували — і так доктор Фліс від УНСоюзу не став Екзекутивним Віцепрезидентом УККА. Обурений рішенням демократичної більшості делегатів, він покинув залю Конгресу, а за ним і предсідник Укр. Братського Союзу. Делега-

„РАД. УКРАЇНА“ ВИХВАЛЯЄ ЦАРСЬКОГО ЗАГАРБНИКА

Підневільна „Радянська Україна“ в ч. 268 1980 помістила репортаж під наг. „Слава моя — для вітчизни“, із фото пам'ятника московському царському генералові-загарбникові Суворову на півдні України, в Ізмаїлі. Там створено музей того білоцарського „героя“, і туди воядять трупами українських шкільних дітей для „комуністичного виховання“.

Музей відвідав якийсь „товариш Зарубін“ і записав у книзі таке: „Наша Матушка-Россія ні перед ким не ставала на коліні, і хай пам'ятають про це заокеанські палії війни“!..

ВАЖЛИВІ ДІЇ БОГДАНА ГОЛДИ

Активний український діяч п. Богдан Голда з Ліндіну, Н. Дж., провадить велике листування з речниками Уряду у Вашингтоні, членами Сенату та ін. у справі України, розсилає для законодавців інформаційні матеріали АБН, ПАБНА, ООЧСУ — і досягає значних успіхів. Гратулюємо!

ти ж обрали на 4 роки — на всю каденцію — заслуженого громадсько-суспільного діяча редактора Ігната Білинського, голову Головної Управи ООЧСУ, який вже 30 років працює в системі УККА і виявив до цієї праці справжній політичний розум і український розмах.

Були на Конгресі й розходження ідеологічного характеру. Мала частина делегатів вихваляла ген. Петра Григоренка та його так звану політичну концепцію „партократії“. Але переважаюча більшість делегатів виразно заявила, що вони не підуть на будь-яку співпрацю з Росією — окупантом України, і що вони проти туманних теорійок про так звану партократію...

Демократична більшість XIII Конгресу Українців Америки заявила услід за Заявою київського письменника Олесе Бердника, цитую із його заяви до ООН: „Зареєструйте Україну як **російську** колонію і допоможіть звільнитися від накиненої окупації“!

За боротьбу проти тоталітаризму-комунізму, за розвал СССР, за деколонізацію Сов. Союзу — новочасної московської імперії, — це ті гасла, які поривали величезну більшість делегатів останнього Конгресу УККА. І під цими гаслами Український Комітет Америки буде далі продовжувати свою важливу діяльність, закликаючи усіх патріотів ставати до спільної лави — в ім'я боротьби проти російсько-большевицького колонізатора.

ЮТИКА В ПОКЛОНІ ЧУПРИНЦІ

З ініціативи 37-го Відділу ООЧСУ 29 березня 1980 р. відзначено 30-ті роковини смерті сл. пам. Головного Командира УПА незбутнього Тараса Чупринку-Романа Шухевича. Святкування почалися Панахидою в церкві Св. Володимира Великого, що її відслужив парох о. крил. Богдан Смик при співучасті о. Йосифа Лукашевича. Сумівська та пластова молодь в одностроях зі своїми пропорами займали місце біля тетраподу, за ними інші Організації, теж із прапорами. На „Вічну пам'ять“ похилились прапори, а вірні схилили теж свої голови в пошані до великого Сина України. Після Панахиди всі пішли до залі на Святкову програму.

Сцена прибрана скромно, по-вояцькому. На першому плані — портрет Генерала Тараса Чупринки, на столику, зкритому вишивкою, перед портретом квіти, а по обидві сторони прапори національний та ОУН.

Академію відкрив коротким слівом чолова 37-го Відділу ООЧСУ Осип Ліщинський. Відтак до слова прийшла молодь Пласту та СУМА. На заклик дружинника Богдана Рабарського; „Поклонися сьогодні“ (він прочитав вірш Лесі Хрелливої, який закінчується такими словами) — молодь виконала монтаж на пошану Тараса Чупринки, що склався із віршів, у яких говориться про Генерала УПА, його тверде вояцьке життя, що його він не жалів віддати за волю України, закінчуючи повстанською пісню „Гей, степами...“

Доповідь про легендарного Командира УПА — переплітану спогадами про покійного Лицаря — виголосив о. крил. Богдан Смик. Співучий гурток пластунок „Соловейки“ проспівав повстанські пісні. Відтак „Звернення Воюючої України“ — до еміграції — прочитав Осип Ліщинський, а до молоді — прочитав ст. пластунок Петро Ярмак.

З великим зрозумінням два вірші Марка Боеслава про Чупринку виголосив пластунок юнак Леонід Герець, після чого „Соловейки“ проспівали знову дві пісні. Старша пластунка Леся Бекерська прочитала уривки вірша Романа Звадовича: „Слово про вірний ліс“, а Володимира Смик прочитала оповідання Меляні Кравців „Ліс“, присвячене героїчній смерті Командира. На закінчення програми „Соловейки“ проспівали ще дві пісні: „Я сьогодні від вас від'їжджаю“ та „Ви за свободу гинули“, після чого всі приявні закінчили Академію відсидіванням національного гімну. І мимоволі пригадалися слова, що їх сказав 30 років тому Тарас Чупринка: „**Не складемо зброї і не припинемо нашої боротьби, доки Україна не буде визволена**“.

Після Академії члени ООЧСУ збирали підписи під петиціями в справі звільнення Юрка Шухевича, якого день народження припадав день раніше, себто 28 березня. Також і дохід з Академії вислано до Головної Управи ТУСМ-у на акцію звільнення Юрка Шухевича.

Володимира Смик,
Секретарка 32-го Відділу ООЧСУ

Оксана Керч

УКРАЇНЬСЬКА ЖІНКА НА ТЛІ МІЖНАРОДНОГО ЖІНОЧОГО РУХУ Й УКРАЇНЬСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

(Доповідь на VI З'їзді ОЖ ОЧСУ)

Міжнародний жіночий рух настільки відомий, що сьогодні не потрібно переповідати історію його виникнення та більше як столітєвий період тривання. Для української жінки — це перевернута картка історії. Українська жінка мала особливе місце в своєму народі й еманципаційні рухи її майже не торкалися. В східній Україні, де традиції передісторичного матриархату передавалися аж до середньовіччя, спричинили те, що самотньою монархією в Європі середньовіччя, яка вміла писати, була наша київська княжна, королева Франції Анна Ярославна. Можна було говорити про нерозв'язане питання галичанки в минулому столітті, проте дуже швидко порівняно еманципація, завдяки Кобринській, свідчила теж про повернення жіночих прав, а не здобування.

Відживши буйний розквіт на початках нашого століття, жіночий рух став свого роду „мистецтвом для мистецтва“. А вже ж все, чого домагалися жінки в європейських країнах, здійснилося і здійснені мрії стали дійсністю, не завжди прийнятною.

Початки нашого століття позначені війнами з значимими наслідками. Особливо відчували їх жінки тих європейських країн, що стали втрачати колонії, в післявоєнних роках почалися злидні, безробіття, економічний застій, де там було жінкам думати про якісь права! Скинутий з п'єдесталу прапор жіночої рівноправності підхопили жінки визволених африканських країн. Після підневільних умов колонії прийшли проблеми й труднощі нового, вільного життя. Щоб з ними справитись, рух африканських

жінок підтримували особливо живо французжанки, які в своїх жіночих організаціях багато спричинились до еманципації африканок, а ще більше для свого, французького народу. Сьогодні жінки мають уже настільки практики навіть у політичному житті, що іноді вибиваються на провідні місця в своїх державах. Внаслідок політичної діяльності в партії консерватистів Маргарет Тачер, ставши прем'єром Англії, виявила куди більше патріотизму та здорового глузду, як багато її сучасників в політиці. Вона намагається піднести свою батьківщину з важкого економічного положення, не оглядаючись на якесь там жіноче питання. Європейські жінки, які беруть участь у працях міжнародних жіночих організацій, це звичайно дружини політиків, які своєю жіночою дипломатією допомагають і чоловікам і тим партіям, які заступають їхні чоловіки. Славнозвісна організація матерів МММ, спомагана де Голем, дуже спричинилася до безболісного зречення Франції від колоній. Вона багато в чому допомогла в перших днях усамостійнення Алжиру та Марокка.

У бідних країнах, де є однорідне населення, жіночий рух є звичайно допоміжним і має суто патріотичний характер. Інакше є в Новому Світі, куди наплило багато революційного елемента, що не зжився з панівною нацією, що задля інтернаціональних утопій підважує устійнений лад. Багато жіночих організацій Америки та Канади свідомо чи несвідомо, використовуючи демократичну конституцію, спричиняються до хаотизації відносно у цих країнах ве-

ликих демократичних свобод та необмежених можливостей.

Важко окреслити важливість та ефективність жіночих рухів. Його часто використовують енергійні одиниці, які знають, за що боряться. Здебільшого їм підказують це кликані або й некликані „дорадники“, як це виявляється при виступах на міжнародних жіночих конференціях. Це видно було на копенгазькій конференції, коли там виступали делегатки Болівії, Аргентини, Чіле...

Консервативні з природи аргентинки, парагвайки, чілійки бажають спокійного життя, пошани від чоловіків, отого уславленого „серця“ та можливості виховувати дітей. Правдиві доньки тих народів на міжнародних конференціях не виступають. Їх репрезентують чужинки, звичайно емігрантки з Росії, або вже виховані й завербовані ними комуністи з так званих прогресисток, що їх пильно вишуковують і вишколюють для своїх підривних цілей москалі.

Коли мова про жіночий рух у Північній Америці, то спостереження з міжнародних конференцій, особливо з найнедавнішої в Копенгазі, виявляють досить вражаючу яловість постулятів, при одночасному революційному відреченні від накладених природою на жінку обов'язків. Безумовна зматеріалізованисть американської еманципантки привела її до всіх можливостей — більше, найбільше заробити. Але чи дуже радіють американки лайнсесом на каналарські роботи?

Рух за рівні права добивається зрівняння платні, якого ще жінки не досягнули. Ще досі жінку вважають доброю секретаркою, але не дуже надійним лікарем. Але вона може служити в армії, вона може самостійно без чоловіка, з яким має право розійтись, виховувати дітей. Мабуть у недалекому майбутньому зможе й родити дітей без співучасті в цьому чоловіка... Американська „діячка“ Бела Абцуг може виступати солідарно з жінками ворожих до Америки країн і волос їй з голови не злетить...

Внаслідок еманципації, жінки в країнах ісламу зірвали з обличчя чадру, в багатьох країнах зникли гареми й торгівля жінками, заведено обов'язкове навчання. Жінки з ласки освідомлення кинули кухню і домівку і весь день коротають на „легшій“ до того оплачуваній роботі. Дітей їм допомагають виховувати „бейби ситери“.

Звернувши увагу на відсталі країни, еманциповані американки не помічають загрозливих змін у власній країні. Вони не відважаться вийти на вулиці

власного міста без страху, що їх поб'ють, згвалтують. Їм навіть у власних вигідних домах важко знайти спокійний відпочинок. Вони змушені забарикадувати вікна і двері як за „добрих давних часів“ громадської війни. Вони дихають забрудненим повітрям, вони приходять до сумних висновків, що воюючи за покращення життя, отримали його сто-крат гіршим. Цікаво, що на конференцію в Копенгазі американська делегація не привезла ніякої живої актуальної думки. Навіть виглядало, що вона не знала гаразд, чого і з чим приїхала.

Інакше виглядає сьогодні визволена жінка в ССРСР. Ось, наприклад із сов. Середньої Азії. Хоч на неї впали всі блага поневолення: соціалізація, русифікація та властивий геноцид, вона виявляє надсподівано сильний прояв гострої свідомості. Вона проявляє пасивний спротив народу, хоч москалі намагаються втримувати на рівні відсталого народу, який прирекли на загиб у пісках пустель.

Революційні гасла Леніна, мовляв, державою може керувати й кухарка, підхопили не пригноблені пролетарки, а всякого роду московські жінки з високою освітою, а то й авантюристки, що в каламутних водах революції дали вислів своїм здегенерованим інстинктам. Разом з гаслом „вільного кохання“, що його кинула большевицька амбасадорка Колонтай, виринуло домагання соціалізувати жінку. Московку не так й важко соціалізувати: московські традиції дуже відмінні від європейських, не далекі від соціалізації. За нею було ніщо, перед нею революція відкрила нові горизонти. Але соціалізувати українку, білорусинку, гордих доньок Кавказу, Туркмені — зовсім інша справа. Особливо важко було соціалізувати жінок Середньої Азії, жінок ісламу. Змінити докорінно життя в глибоко релігійних країнах — до сьогодні Москві не вдається. Цікаво простежити, як виглядає боротьба за еманципацію жінки в тих, на думку москалів, відсталих країнах.

На основі конституції, все населення ССРСР має проходити обов'язкове навчання. Здавалось би — чого хотіти? Але ж параграфи тих законів дозволяють лише на початкове навчання в рідній мові. Середня освіта подається скрізь в московській мові. Мусульманські жінки прийняли цю модернізацію по-своєму. Початкова освіта в рідній мові охоплює все населення. Середню ж, в російській мові, жінки з правила не кінчають, вважаючи, що соціалізація шляхом русифікації їм зовсім не потрібна. Москов-

ська влада іде мусульманській жінці на руку. Жіночі клуби, як у цілому СРСР, існують і в Середній Азії. Враховуючи традиції народів ісламу, які виключають навіть працю мусульманок поруч чужого чоловіка, ці клуби для мужчин закриті. Все таки жінки тими клубами не користуються, бо їхнє життя має пливти в хаті, біля родини. Мусульманка хоч і переслідувана шанує вироблений тисячоліттями та релігією спосіб життя і на всі принади еманципації відповідає власним спротивом. Шлюб, заключений в заксі, обов'язковий, але він не має значення для мусульман, і дитина, народжена з такого шлюбу, вважається незаконною. Мусульмани знають, що соціалізація відірвала б жінку від родинного вогнища. Тому помітне відродження релігійності та фанатичної оборони перед русифікацією. Це своєрідна свята війна — навіть з підвищенням життєвого стядарту.

Про українське жіноцтво в нас менше відомостей, як про жінок ісламу. Ми знаємо про непересічних, тих, які караються по тюрмах та засланнях. А про загал тільки те, що напишуть у скупих рядках листа, або ж у пресі, не жіночий! Часом прохо-

питься в газеті, часто в „Молоді України“, жаклива дійсність про „дівчат, що запиваються не гріше хтопців“, про те, що притягнули жінку до відповідальности, яка покинула власну дитину... Нам відомо, що побутові умови, а ще більше політика уряду відривають українок від рідної землі, що за якусь там провину, або за провину чоловіка, або й зовсім без провини висилають їх з України в далекі неосвоєні простори Азії. Праця, а ще більше — підсоння змушує українку до надлюдських зусиль зберегти свою власну людську і національну гідність. Нерідко вона таки завойовує, окрім природи — пошану місцевого азійського населення і в рідких випадках здобуває право на поворот до рідного дому. В загальному жінці припала доля повної еманципації. Колгоспна праця сперта майже в цілому на жіночі плечі. Праця за професією оплачується тисячами послуг безсовісним протекторам, звичайно, це данина москалеві, якому з правила треба уступити місце. Натиск на мішані подружжя, русифікація шляхом навчання та зрозумілий зв'язок з „неблагонадійними“, з п'яцями, з непролетарським минулим — до сьогодні затрують життя майже кожній українській жінці.

А все таки у спротиві українського населення, яке має покинути якнайшвидше „українські мрії“, величезний відсоток жіноцтва! Не вірмо малодухам, які твердять : борців за волю десятки, а населення тільки й думає, як пережити день“. Це брехня, це наклеп! Про зовсім протилежне свідчить надзвичайно велике число українок в русі опору! Жінки й дівчата в не меншій мірі заповнюють брудні келії московських тюрем; азійські табори смерті мережать безконечні черги українок! А скільки їх полягло на безіменних цвинтаріах! А скільки зів'ялених, скалічених! А скільки таких, що не змінили переконань, що не відреклася від ідалів, коли довкола смерть і московська тюрма!

Світ нічого не знає, не хоче знати! Ще не дійшло до свідомості вільного світу, що кандидаток на святих набралось би з українок більше, як у колоніях для прокажених, серед дикунів Австралії, серед зав'язаних будівничих монастирів, шкіл! Та що працю згаданих подвижниць не зрівняти в тисячній мірі з мученичим життям, з щоденними подвигами в жакливій колонії, яка має назву СРСР!

Ми в Америці можемо приймати участь в жіночому русі. Ми разом з американками користуємося правом політикувати, нас вибирають до різних ко-

ДАР ОЖ ОЧСУ НА ГІМНАЗІЮ В НІМЕЧЧИНІ

Надзвичайною несподіванкою для нас отримання листа від Головної Управи Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України (ГУ ОЖ ОЧСУ) з 6. жовтня м. р., Фінансова Референтка, п-і Марія Твердовська пише: „Третього грудня 1979 р. від імени ГУ ОЖ ОЧСУ в ЗСА я вислала Вам чек на суму 1,500.00 долярів як пожертву на УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ — суму, яку ЧУ ОЖ ОЧСУ одержала з продажу спеціально виданого жетону для відзначення Року Дитини“. В міжчасі закінчилися вже усі розчислення й Фінансова Референтка продовжує: „Сьогодні я висилаю Вам чек на суму 1,000.00 долярів як решту виручених грошей з продажу жетонів“. Пані Твердовська закінчує: „Щасти, Вам, Боже, у праці на ниві українського шкільництва!“

Секретаріят уже вислав подяку і бажає в імені всіх членів нашого Т-ва також і цим шляхом висловити наше сердечне спасибі за невимовно цінну підтримку, яку ми отримали від ГУ ОЖ ОЧСУ в ЗСА.

Із „Інформаційного листка“
Т-ва Укр. Гімназія, Мюнхен

мітетів, ми можемо конкурувати з іншими етнічними групами, навіть з муришками, які мають конкретний постулат — рівність із білими! Проте наша участь в американському житті незначна. Старші жінки до нього не мають доступу через слабе знання мови, а молоде покоління ми виховуємо для нашого українського життя. Ми намагаємося в них вщепити національну свідомість.

В нас немає відомостей, скільки жінок з рядів давніших еміграцій, з великого сталевого басейну Пітсбуржчини, чи ілінойських прерій зацікавлені політичним життям. Відсоток українок, що вибилися в американському житті, невеликий. В літературі маємо одним-одну Галун Блох, авторку дитячих казок, яка пише казки для американських дітей з українською тематикою. Це великий осяг, але він одинокий.

Довгі роки наші жіночі організації мали релігійний або добродійний характер. Найстарша і найчисленніша жіноча організація США гордилася завжди своєю аполітичністю. Вона працювала в напрямі затримання українських традицій, плекала народне мистецтво, збирала експонати народного мистецтва для музеїв і підтримувала товариське життя. Подібний характер мали інші жіночі організації в інших країнах нашого поселення. Характер святковий і до якоїсь міри стандартний.

14 років тому з ініціативи членки ОУН, учасниці похідних груп, підпільниці Уляни Целевич створилася в Америці нова жіноча організація, Об'єднання Жінок ОЧСУ, а відмінними, новими завданнями. Організація виникла в той час, коли до нас на еміграцію дійшли вістки крізь щільні у залізній заслоні про жахливу хвилю репресій в Україні та імена членів опору. Завданням нової організації стала допомога цьому рухові, допомога родинам вояків УПА, політичним в'язням; донесення до публічної opinii про них та мобілізація еміграційного загалу для слідування прикладові нової організації.

Разом з існуючими в Канаді Лігою Визволення України, Об'єднанням Жінок в Англії та Аргентині, ОЖ ОЧСУ прийняло новий спосіб жіночої праці. Почалося з відвідин американських політиків, конгресменів, сенаторів, генералів та президентів держави з петиціями з тисячними підписами в справі допомоги Україні; участю наших членкинь на різного роду конференціях, в маніфестаціях перед Об'єднаними Націями та советськими амбасадями. Ми почали здобувати приятелів серед тих американців,

які усвідомили небезпеку фальшивої московської дипломатії. Особливо успішними акціями з нашого боку були виступи з протестами проти святкування сторіччя народження Леніна, виступи проти приїздів советських вельмож, культобманників тощо.

Найбільшим успіхом наших акцій було те, що за нашим прикладом — демонстрації та заходи перед американськими політиками, почала діяти наша молодець. Сьогодні в світі існують комітети оборони політв'язнів; до політики взялися студенти, молоді професіоналісти і також досі аполітичні жіночі організації. Треба ствердити, що діяльність США і СФУ-ЖО дуже оживила, власне, політика, що жіночий рух, який, здавалося, вже вичерпав усі сили, відживає і то в найкращій, не святково-добродійній, а в живій політичній формі, змістом якої є визволення нашої Батьківщини з московської неволі.

Колись поетка Олена Теліга написала гарячий памфлет проти партачів життя. Вона була все життя емігранткою і бачила тих партачів довкола себе, що в каварнях коротали час та вичерпували сили на словесні двобої, в пресі читала безконечні напади одного середовища на друге. Жінки, на її думку, раніше усвідомили загрозу від партачення життя, бо вони відповідали за життя родини. Сьогодні жінки знайшли ціль, задля якої міжпартійні суперечки й особисті ресантименти мусять минутися. І може вдається жінці підхопити меч, який випав з рук воїна, бо це, за словами тієї поетки — наш жіночий обов'язок.

Окремий тип сучасної українки творять улюбленці муз — поетки, мисткині, письменниці. В азійській пустелі заслання карається як інші, поетка Ірина Стасів, дружина поета Ігоря Калинця. Відбувши термін ув'язнення, вона працювала на всіх можливих важких роботах: в колгоспі, малювала паркани й мости, словом, на таких роботах, що й не снилися й найзавзятішим американським „амазонкам“ за рівні права. Її зрівняли абсолютно у всіх правах з чоловіками! Вона має право на шізо (штрафний ізолятор), на лягері особливого режиму, на животіння в невиносному підсонні заполяр кола. А поетичний талант зрівняв її з найбільшими поетами нашої літератури. Вона перебрала з рук померлого Євгена Маланюка стиль та історіософічний зміст з незрівняних поетичних рядках.

Її зречення від радощів життя є відповіддю на виклик емігрантки Теліги:

В. Трембіцький

ДО СПРАВИ СУЧАСНИХ КОНСУЛЬСЬКИХ ВЗАЄМИН УССР ТА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ В 1919 РОКАХ

У „Гомоні України“ ч. 40-41 від 24 вересня 1980 р. промайнула цікава нотатка про акредитацію нового генерального консуля Куби в Одесі, отже на території советської України, УССР, формальна назва: УРСР. Той консуль, як єдиний представник держави в Україні (УССР), повинен бути б акредитований в першу чергу в столиці, себто у м. Києві, а окремо для виключно економічних завдань в головному порті України — м. Одесі.

За дипломатичним протоколом, уступаючий генеральний консуль Куби із новопризначеним склали прощальну візиту міністрові Закордонних Справ (УССР) в присутності секретаря парламенту, урядово по назві „Президії Верховної Ради“ (Колотухи) та Голови Президії Т-ва Дружби і Культурного Зв'язку з Зарубіжними Країнами (тобто по нашому від Міністерства Пропаганди (якого Українська ССР не має дозволу за офіційною назвою мати) п. П. Оснача. Факт цей урядово підчеркує міжнародне значення сучасної окупованої України, але рівночасно дає доказ бездержавності України чужому представникові (дипломатові) в Україні.

Якщо існує Міністерство Закордонних Справ в 50-мільйонній Україні, яка має торговельний зв'язок із 103-ма портами світу, тобто із біля 80-ти державами, то це унікальний випадок в міждержавних взаєминах, де б того роду країна не мала своїх посольств і консулятів та тим самим в своїй столиці та по головних портах й індустріяльних осередках, як в Одесі, Харкові, Львові, Донецьку, Жда-

нові, Миколаєві, Ізмаїлі звичайних консульських бюро різних держав світу.

Можна нам лише співчувати цим людям, яким приходится репрезентувати т. зв. Радянську Україну в дипломатичному ресорті, маючи в Києві лише шість консулятів (тільки від сателітних держав, а саме: Східньої Німеччини, ЧСР, Польщі, Мадярщини, Румунії та Болгарії) та від імені несателітної Югославії.

Близько року тому було зачинено єдин консулят західнього світу — від З'єднаних Стейтів Америки (у висліді поновної холодної війни між ЗСА та СССР).

Ото й увесь Консульський Штаб сучасної України в столиці УССР.

Відомо, що в Одесі (лише) має існувати консулят Єгипту, Індії та вже згаданій Куби. До Києва „западному“ консулові дістатись неможливо. От де лежить дипломатична трагедія сучасної України — членки навіть... Об'єднаних Націй!

Не знаємо, чи ніби дипломатам з Міністерства Закордонних Справ у Києві відомо, який був Консульський Штаб у Києві та в Одесі за час державности України — між 20-тим листопадом 1917 року та 19-им травнем 1919 року, коли советський уряд „для України“ примусив консулів з Києва виїхати — раз вони не хотіли признати легальности нового „уряду“ України, який урядував у російській мові та був під (сучасного моделю) контролею Москви.

За півтора року побуту консулів у самостійній Україні, в Києві урядувало 39 консулів, а в Одесі 29.

В інших містах УНР чи за Гетьманської Української Держави були встановлені 41 консульська установа тридільного розряду: генеральних, звичайних або віце-консулів, а саме: в Миколаєві 11, у Харкові 10, в Маріуполі та в Бердянському по 6,

**СПРАВЖНЯ СВОБОДА І СПРАВЖНЕ ЩАСТЯ
ПРИЙДЕ ЛИШЕ ТОДІ, КОЛИ ВИЗВОЛИТЬСЯ МОЯ
БАТЬКІВЩИНА УКРАЇНА, —**

Іван Кандиба, політ'язень Москви

„Прийдіть до мене, друзі й побратими,
як плоть моя березою цвістиме,
вінчаючи сухий, безлистя ліс

Ми ще живі, коли нас хтось кохає,
коли на вічну пам'ять споминає,
хустинку прикладаючи до віч“...

Зрозуміння подвигів жінок в Україні мусить бути провідною зорею в нашому житті на волі, щоб не потрапити в ряди „партачів життя“!

в Катеринославі 4, в Херсоні 3 та в Полтаві — один консулят.

Тому, що в комунікаті „Гомону України“ була мова лише про „Київ та Одесу“, нижче подаю поіменний із розрядністю список Консульських Агенцій для столиці України та для портового міста Одеси:

Консульських Штаб у Києві та Одесі за час Української Державности (1917-1919)

КИЇВ: Генеральні Консуляти: Австро-Угорщини, Німеччини, Персії, Советської Росії, Румунії, Туреччини.

Консуляти: Болгарії, Велико-Британії, Голляндії, Данії, Еспанії, Мадярщини, Норвегії, Польщі, Фінляндії, Франції, Швайцарії, Швеції; а також від новопосталих східноєвропейських держав (нині в межах ССРСР) — Азербейджану, Білорусії, Вірменії, Грузії, Донської Держави, Естонії, Ідель-Уралу, Кубанського Краю, Литви, Сибіру.

(З півурядовою акредитацією) — Бельгії, З'єднаних Стейтів Америки, Греції, Італії, Китаю, Португалії, Чехо-Словаччини і Японії.

Вице-консуляти: Австро-Угорщини, Німеччини і Франції. Разом: 39 консулятів або Консульських Департаментів при посольствах чи дипломатичних представництвах.

ОДЕСА: Генеральні Консуляти: Велико-Британії, Німеччини, Румунії.

Консуляти: Австро-Угорщини, Болгарії, Голляндії, Данії, Еспанії, Мадярщини, Норвегії, Персії, Польщі, Советської Росії, Туреччини, Фінляндії, Франції, Швайцарії, Швеції, а також від новопосталих держав східної Європи: Білорусі, Вірменії, Грузії, Донської Держави, Естонії, Кубані.

(З півурядовим визнанням) від: Бельгії, Італії, Португалії.

Вице-консуляти: Німеччини та з підофіційним визнанням: З'єднані Стейти Америки. Разом було в Одесі 29 консулів.

Дуже було б корисним, якщо б оця коротенька нота дійшла до бюр Міністерства Закордонних Справа УСРСР, до „Товариства для зв'язків із зарубіжними країнами“ та чоловік осіб Верховної Ради („Парляменту“) советської України, не з образою, а для усвідомлення в положенні УСРСР, вважаючи, що урядовці Міністерства Закордонних Справа УСРСР

все ж таки розуміють ситуацію України — усю її міжнародну трагедію...

Зараз в Україні є біля 12-ти, максимум 15-ти консулятів. За 1917-19 років їх було 109, від імени 40-ка держав.

Щось це говорить нам тут та повинно промовляти до дипломатичного світу в Києві і при Об'єднаних Націях, де УСРСР репрезентована амбасадором та окремо „Надзвичайним та Уповноваженим Міністром“.

ПОЇХАВ ВІДВІДАТИ ЮГОСЛАВІЮ...

19-літнім юнаком десять ліг тому із Югославії приїхав і настало поселення в ЗСА Мірко Маркотіч. Завзятий антикомуніст, він пішов до американської армії, дістав горожанство ЗСА, завівся родиною. У 1980 р. Мірко Маркотіч поїхав відвідати своїх родичів у Югославії.

Його схопила червона міліція, заарештувала, обвинуватила американського підданого в тому, що він „виступав проти комуністичного режиму в Югославії, брав участь у антимосковських демонстраціях“. Молодий чоловік сидить тепер у югославській в'язниці, про що повідомив часопис „Спатлайт“ з 29. 12. 1980.

Висновок: не можна бути наївним у боротьбі з ворогом.

ТІЛЬКИ БОЛГАРІЯ — НА ШНУРКУ

Із усіх сателітів Москви у Європі тільки Болгарія сліпо виконує всі російські вказівки, влючно з примусовим колгоспам, примусовим вивченням російської мови в школах, постійним тлумаченням „постанов“ компартії тощо.

Москві дедалі, то важче керувати в Чехо-Словаччині, Польщі, Румунії, Угорщині, навіть у Сх. Німеччині, а Польща психологічно вже вийшла з московської орбіти впливів. Югославія і Албанія послають іноді до Москви своїх „спостерігачів“, але не пускають таких до себе.

Куба коштує тепер кожного дня 8 млн. дол для Росії, — за даними „Нюз енд Ворлд Ріпорт“ з кінця 1980 р.

Афганістам чинить червоному імперіялістові завзятий спротив. Навіть у Африці нові держави, підтримувані московською зброєю і рублями, як Мозамбік, Ангола чи Етіопія (Абіссинія), дивляться кривим оком на червонобілого „господіна“ в ССРСР.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД — ЦЕ ГОЛОВНА ЕКОНОМІЧНА ПІДПОРА ДЛЯ ВЕЛИКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ.

Богдан Лівчак

Довголітній член УНСоюзу

ГЕТЬ ПОЛІТИКАНСТВО З УНСОЮЗУ!

Конгрес УККА за нами. Лишилися спогади про ті три дні творчої праці. Та без ложки дьогтю не обійшлося. „Розлам“ — „воплотився“.

Спитаймо, чи мав право голова „УНС“ — як речник „УНС“ — робити „сецесію“ із залі нарад? Абсолютно ні! Він міг вийти із залі, як приватна особа. Члени „УНС“ залишилися в подавляючій більшості в залі нарад. Ми всі поголовно є членами „УНС“. Ніхто не давав мандату голові залишати залю від імені „УНС“.

Це могли зробити мельниківці, як політична група.

Навіть голова СУА не була в праві діяти самочинно, бо СУА є загально-національною організацією.

Також видавання „Меморандумів“ головою УНС є надуживанням уряду; таке саме з коментарем „Безвідповідальне надуживання сили“ („Свобода“ з 22-го жовтня 1980) чи „Резолюціями“.

А вже каригідним є поміщення статті І. Кедрина про „Самовинищування“ („Свобода“ з 24 жовтня 1980).

Або „Звіт“ з якогось збіговиська в Канаді, де з'явився дисидент аж із Парижу, щоби виливати жовч на українських політичних діячів, які, мовляв, найбільше зуживають уваги й часу на внутрішні антогонізми — марнотратну полеміку, що у його розумінні є ознакою відсталості („Свобода“ з 21 жовтня 1980).

Справді, треба бути відсталим, і то з вузьким лобом, щоб на зборищі, де були і московські наші „приятелі“, такі „вдумливі“ думки висловлювати!

Повернімся ще до І. Кедрина. Про нього писав у „Віснику“ за липень-серпень 1980 фейлетоніст Панько Незабудько, що він „кедринить і перекидинное аж куриться“!

І це все папір витримує, та ще й „УНСоюзу“ — „Свобода“.

Про яке це „самовинищування“ править І. Кедрин? Він пише, і то дуже високопарним штиблетом: „Коли прийняти як аксіому, що Москва втримує свої агентури в усіх ворожих їй ріжонаціональних центрах у світі, то можна прийняти за математич-

ним рахунком вірогідности висновок, що й тут супроти УККА пішла різними каналами акція за розбиття тієї централі централі“.

Ще з рідної Батьківщини пам'ятаю, як Кедрин кедринив, але тепер докидринив до далі нікуди.

Читаючи ті „математичні“ еляборати, треба ствердити, що і Кедрин, і вся опозиція бачили на XIII Конгресі тільки... мухи і болото, так як це бачив студент, який їздив на відвідини в Україну...

Щасливі „сецесіоністи“, що дали драпака, мов ті благородні дівичі перед схопленням московськими опирами, які вже чигали на них у „каналах“ (кедринівських).

Та про самовинищування, але не покрою І. Кедрина, — треба таки голосно бити у дзвін. Вже від довшого часу, переглядаючи Звіти з нарад УНСоюзу, падає у вічі турбота, що щораз більше є труднощів із прийманням нових членів. Членство спадає.

Що — Москва агітує проти вступу в члени УНСоюзу?!

О, ні!

Справу внясноє нам таки „Свобода“, з дня 29-го жовтня 1980.

Отож — Округа УНС в Нью Йорку відбула організаційні наради. В дискусії порушено багато важливих справ і поставлено домагання, щоб члени Головного Уряду більше активізувались в округах. А що найважливіше, дискутанти домагалися не поміщувати у „Свободі“ і в „Українському Тижневику“ таких матеріалів, які дразнять ті чи інші групи української спільноти, бо це шкодить секретарям у їхній організаційній праці!

Чи треба ще щось додавати до тих вимог?

Хіба вже найвищий час покінчити із усякого рода політиканством. Всякі „меморандуми“, „коментарі“, „резолуції“, маячення дисидента з Парижу і всякі кедринівські „виводи“ мусять зникнути із загальнонаціональної трибуни, якою має бути „Свобода“.

Тільки такі „писаньочка“ приводять до руїни української установи.

ГРОМАДЯНСТВО В ГЕМПСТЕДІ, Н. Й., ВШАНУВАЛО РІД ШУХЕВИЧІВ

Заходами 42 Відділу ООЧСУ в Гемпстеді, Н. Й., від проректоратом Відділу УККА відбулася велика Академія для вшанування роду Шухевичів: Героя Батька ген. Тараса Чупринки — Романа Шухевича і Герця Сина Юрія Шухевича, який вже десятиліттями не підкоряється окупаційній Росії.

Академія відбулася 19. 10. 1980 р. в залі Українського Католицького Центру св. Володимира. Головну доповідь виголосив проф. Валентин Мороз, із питомим йому знанням. У мистецькій програмі брали участь: гарно презентований самодіяльний гурток Бандуристів під кер. О. Калиновського, обдаровані Юні Бандуристи при 42 Відділі ООЧСУ, під мистецьким проводом Т. Семчишина, вдало рецитувала Оля Ільницька-Піщимуха.

На завершення мистецької програми зі справжнім блиском оперової зірки виступала солістка світової слави Галліна Андреадіс, президент Української Опери в Америці. Як любитель мистецтва, я мав унікальну нагоду чути нашу оперову зірку вперше ще в мистецькому турне в Мексико, що було її тріумфом. Але вона там співала багато спанських пісень, з огляду на публіку. А тут я мав уперше почути пані Г. Андреадіс у виконанні українських патріотичних пісень та арій. Моє захоплення підтримала публіка, і пані Г. Андреадіс мусіла продовжити свою програму, бо оплески не втихали.

Треба подякувати також Галліні Андреадіс, що вона, сама оперова зірка, дає нагоду молодим талантам також виступити. Їй на цій концертній аккомпаніювала молода українська піаністка Марія Герун. Це був її дуже вдалий дебют. Правда, спочатку було помітно, як дуже вона хвилювалась, але пані Г. Андреадіс підійшла до неї, обняла, як рідна мати, підтримала, і публіка оваційно подякувала солістці за такий гарний жест. У перерві між точками п-і Г. Андреадіс сказала до публіки, що її вже й газета критикувала за те, що дає змогу акомпаніювати-дебютувати молодим талановитим мистцям: А хто ж їм дасть цю першу нагоду, як не професійні мистці? — сказала наша оперова зірка під оплески залі.

Висловлюю тут подяку усім організаторам цієї незабутньої Академії і всім виконавцям. Щодо солістки п-і Галліни Андреадіс, то вона тепер дійсно в розквіті голосу і таланту.

Українці Гемпстеду й околиць гідно вшанували великий рід Шухевичів, який так багато зробив і робить для України.

Мгр Василь Пеленський

ПРО ВИННИЧЕНКОВУ П'ЕСУ

У кінці 1980 р. в Нью Йорку відбулася вистава п'єси В. Винниченка „Чорна пантера і білий ведмідь“, силами Студії мист. слова п-і Л. Крушельницької, при переповнений залі глядачів, які чекали „чуда“ від зрадника України автора п'єси. До речі, його „ліття“ нещодавно спільно вшанували УВАН із НТН.

НОВА, НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЗСА

З приходом до влади Уряду през. Р. Регена — Д. Буша, можливо, відкриється й нова сторінка в історії закордонної політики Америки. Як заявив керівник відділу перебрання влади у Вашингтоні, республіканець Р. Ньюмен, членам Державного Департаменту у Вашингтоні, відтепер настав новий час і „американська закордонна політика буде менше базуватися на проблемах людських прав, а радше на націоналізмі“.

Бюро захисту людських прав буде скасоване й передані одразу з помічників державного секретаря, яким є кол. голова НАТО ген. Олександр Гейг.

ЮВІЛЕЙНА КНИГА КОУАО ВІДДІЛ УККА В НЬО ЙОРКУ

У золотій обкладинці з блакитним тиском вийшла в Нью Йорку, у друкарні св. Софії, чепурна й важлива книжка — збірник інформації про діяльність значної частини укр. громади в Нью Йорку з 1905 р. до 1980 р. включно.

Збірка статей і світлин-документів з укр. організованого життя під егідою УККА, а також ювілейних привітів для Комітету Об'єднаних Укр.-Амер. Орг-цій Нью Йорку, Відділ УККА, яким керує тепер інж. М. Шпонтан, є важливим вкладом в ньюйоркське українознавство. 115 сторінок. Гарна мова. (Д-р ОС).

100-ЛІТТЯ НАРОДЖЕННЯ ВАСИЛЯ БЕЗКОРОВАЙНОГО

1980 року минуло 100-ліття з часу народження відомого композитора і диригента сл. п. Василя Безкоровайного, уродженця Тернополя в 1880 р. Помер у Бофало, Н. Й., у 1966 р.

Залишив велику творчу спадщину, серед якої такі твори, як „Різдвяна увертюра“ для симфонічної оркестри, музика до п'єси „Мина Мазайло“ М. Куліша, багато хорів та оперета для дітей „Червона Шапочка“ до лібретто Л. Полтави, є непроминальними в українській музичній культурі.

Музикознавці з кіл УМІ не відгукувались на 100-ліття з часу народження Василя Безкоровайного; частина з них посилено займається розглядами творчості... підсоветських композиторів. (Д-р ОС).

Рецензент Теодор Терен-Юськів у „Америці“ з 6 грудня ствердив, що вистава „дала змогу загальному глядачеві познайомитися з розчаровуючою аморальністю деяких персонажів п'єси, а людям з мистецьких кіл“ — познайомитись із твором, який ані з психологічного, ані з мистецького боку не переконливий“.

Дивний вибір репертуару в учениці п. П. Гірняка.

В. Будзяк

ЩО БУЛО ПЕРЕД XIII КОНГРЕСОМ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ, УККА

Багато писалось про те, що сталося на XIII Конгресі Українців Америки, але ніхто, здається, не писав, що було перед тим, хоча це дуже важливе. Чому?

Вже перед Конгресом існувала дуже значна різниця поглядів чи переконань серед членів Екзекутиви УККА, Крайової Ради та загалу членства. Ця різниця вже тоді породила незгоду, недовіря і непошану тих, які були в меншості, до тих, котрі були в більшості.

Справа поглядів чи переконань, себто справа світогляду, це найважливіша справа, бо від цього залежить поведінка людини, її характер, її дія. Тому марна річ кричати про механічну єдність або про спільну і гармонійну співпрацю, не звертаючи уваги на суттєву різницю поглядів чи переконань серед тих, котрі мали б творити ту єдність, спільність чи гармонію.

Отже, те, що сталося на XIII Конгресі УККА, так видимо і наявно, воно вже існувало перед тим в стані невидимім — в людському світогляді.

Суттєва різниця поглядів

Одна зі суттєвих різниць в поглядах, яка викликала поділ в УККА, себто яка зродила т. зв. опозицію, — це відношення російського народу до комуністичного режиму і до російського імперіалізму.

В нашому розумінні, комуністичний режим, імперіалізм і російський народ-нація є органічно зрослі зі собою, бо імперіалізм — жадоба Росії панувати над другими народами — живі в умах і серцях російського народу, а комунізм служить як інструмент, вживаний цим імперіалізмом для своїх цілей. Отже, російський імперіалізм, російський народ-нація та комунізм є тісно пов'язані між собою.

В розумінні, протилежному до нашого, комуністичний режим, імперіалізм і російський народ-нація — це цілком окремі, непов'язані між собою, поняття. Це є проросійське розуміння, пропаговане росіянами, які є тільки проти комуністичного режиму, але не проти російського імперіалізму — жадоби Росії панувати над іншими народами.

Проросійська політика

Після Другої світової війни, в 1950-1960 роках,

багато представників американської політики щодо СРСР були дуже просякнуті впливом проросійських поглядів і стояли на засадах, що треба боротись тільки проти большевизму як режиму і комуністичної системи, усунути їх та встановити демократичний лад; що всі неросійські народи СРСР, разом з російським, повинні спершу перемогти большевизм, та що сам тільки большевизм-комунізм є ворогом Америки і Заходу, а не московська нація — вона не є поневолювач, ані не напасник, лише також жертва большевицького режиму.

Отже, як бачимо, в такій американській політиці супроти СРСР вже тоді цілком промовчувалось боротьбу проти Росії як імперії і проти московської нації, на яку ця імперія спирається.

Домовлення — співпраця з росіянами

По такій лінії проросійської політики пішли наші „демократи“ з УДР, УРДП, АУА, які на зустрічі у Вашингтоні з росіянами-антикомуністами 30 вересня 1979 р. підписали „домовлення про співпрацю“, а саме: Степан Процик, Мих. Воскобійник, Роман Ільницький, Марта Богачевська, Ростислав Хом'як, Роман Барановський, Дмитро Корбутяк. (Див. „Голос України“ з 17 вересня 1980 р.). Деякі з цих осіб були на XIII Конгресі УККА і становлять т. зв. опозицію.

Що ж говориться в цьому домовленні? Там сказано про єдиний фронт боротьби демократичних сил народів СРСР — тільки проти комуністичного режиму, про демократизацію Росії і України та встановлення в Росії і в Україні повних громадських свобод і людських прав (неначебто Росія і Україна були однаково поневолені). Далше, там кажеться про боротьбу проти русифікації в Україні, себто проти режиму, який ту русифікацію запроваджує, та про право українського народу на державну незалежність, але нічого не згадується там про російський імперіалізм і боротьбу проти нього, та про розвал російської імперії у формі СРСР.

Заява ген. Григоренка

По такій проросійській лінії поглядів пішла і горезвісна заява ген. Григоренка, видана при кінці

1979 р., яка на форумі УККА унааявила цю т. зв. опозицію. Ця заява суперечила поглядам нашим і переважаючої більшості членства УККА, які завжди вірили, що ССРСР є колоніальною імперією Росії, що комунізм і більшовизм це органічно зросли з російським імперіялізмом явища, російський імперіялізм спирається на підтримку і силу російського народу, що національним поневоловачем України і інших неросійських народів є Росія-імперія, що російська нація є панівною нацією в цій імперії, що головною спорою російської імперії є мільйони російських колоністів в Україні і в інших поневолених народах та що русифікацію, нищення історичних традицій і культури, мови, в Україні і в неросійських народах здійснює російський імперіялізм — російська влада і російські колоністи.

Ген. Григоренко сказав, що ССРСР є колоніальною імперією комуніст. партії, що комунізм і більшовизм це режимова система, силою накинена на Росію і росіян, що російський імперіялізм опирається і підтримується тільки в комуніст. партії — в режимі, що комунізм і більшовизм поневолює всі народи ССРСР, в тому і російський; що всі народи ССРСР, в тому і російський, є рівні в тій неволі, що русифікацію, нищення історичних традицій і культури, мови, в Україні і в неросійських народах провадить комуніст. партія, якої членами є представники всіх народів ССРСР (значить Україну нищать і поневолюють самі українці, Грузію грузини, Литву литовці, і т. д.).

Ген. Григоренко цілком не згадує історичного факту, що російський нарід ніколи не засуджував імперіялістичної політики свого режиму, ніколи не творив визвольних рухів, щоб розвалити цю імперію свого режиму і дати державну незалежність всім поневоленим народам ССРСР, в тому і російському, на своїх етнографічних територіях. Російський нарід ніколи не повставав проти свого режиму за його імперіялізм, а навпаки — завжди підтримував політику загарбництва та поневолення інших неросійських народів.

Постанова Крайової Ради УККА

Як реакція на таку заяву ген. Грогоренка, повну проросійських поглядів, К. Р. УККА великою більшістю голосів прийняла постанову, яка вказала на помилковість думок ген. Григоренка та на їх шкідливість для справи визволення України. У постанові також сказано, що УККА не буде піддержувати

діяльності керованого ген. Петром Григоренком ЗП УГГ. Чому? А запитаймо себе, чи можливо є з такими проросійськими поглядами чи переконаннями керувати українською групою на користь визволення України? Думаємо, що ні, бо годі мати одні погляди чи переконання, а діяти інакше.

УККА мусів передати таку заяву ген. Григоренка на відкрите прилюдне узгодження, бо обов'язком УККА є діяти на базі „Принципів політики УККА“, які говорять про загрозу комуно-московського імперіялізму і колоніялізму та про розчленування комуно-московської колоніальної імперії на незалежні, суверенні, національні держави на етнографічних територіях цих народів. УККА не визнає щоб стосувати засаду збірної чи загальної вини і відповідальності супроти кожного члена російського народу за всі злочини комуно-більшовицького режиму та його колоніального імперіялізму, себто, кожний росіянин не є автоматично винен і відповідальний за ті злочини, якщо він не підтримує політики загарбництва і поневолення інших народів та не діє так, щоб зберегти цілість російської імперії.

Опозиція до Постанови УККА

Постанова УККА не засуджувала ген. Григоренка, ані не казала, що йому не вільно так думати чи говорити. Вона не стосувалась ні до ген. Григоренка як особи, ні до ЗП УГГ. Але опозиція так не сприйняла цієї постанови і почала протестувати, критикувати і домагатись відкликання, бо, мовляв, ця постанова засудила особу ген. Григоренка і ним кероване ЗП УГГ, заборонила йому думати і говорити як вільній людині, та що ця постанова є навіть проти „Принципів Політики УККА“, — але не доказуючи, що в тій постанові є проти чого в тих принципах?

З кого складається ця опозиція? Це особи (і організації під їх впливом) з власними своїми поглядами чи переконаннями, які є незгідні з поглядом діяльності загалом укр. громади, не відповідають політичним принципам УККА і завданню та обов'язкові УККА діяти, щоб унаправлювати укр. громаду ідейно і політично на базі тих принципів. Тому ті особи пішли проти постанови УККА щодо заяви ген. Григоренка.

Приклади: члени з таких організацій як УДР, УРДП, АУА, які підписали „домовлення про співпрацю“ з росіянами, бо їх погляди є співзвучні зі заявою ген. Григоренка; „мельниківці“, які не до-

бачили тих проросійських поглядів в заяві ген. Григоренка, а тим більше вони не піддержали постанови УККА, бо УККА звернув увагу, що голова ПУН-у М. Плавюк повинен уступити як президент СКВУ, бо голова одного політичного середовища, традиційно в засаді, не має очолювати суспільно-громадської централі, такої як СКВУ; д-р І. Флис, президент УНС, який каже, що він не за концепціями в заяві ген. Григоренка, але є проти постанови УККА. (див. „Свобода“ з 26. XI. 1980 р.). Чому? Виглядає що д-р Флис не розуміє, що то було обов'язком УККА, базуючись на прийнятих „Принципах політики УККА“, піддати заяву ген. Григоренка, повну проросійських поглядів, на відкрите прилюдне узгодження так, щоб укр. громада в УККА бачила виразні ідейні й політичні семафори і знала, куди йти на роздоріжжях суспільно-політичного життя; ред. А. Драган, який пише (див. „Свобода“ з 4. X. 1980 р.), що концепції ген. Григоренка були щонайменше суперечні і були висловлені ген. Григоренком як приватною особою, а не як головою ЗП УГГ, якому УККА в постанові відмовив піддержку. Значить, ред. Драган вважав, що є два генерали: а ген. Григоренко є в поглядах і в дії як голова ЗП УГГ інакший, аніж як приватна особа; п. І. Олексин, президент УБС, який після закінчення своєї каденції, не хотів передати обов'язок ексекютивного заступника президента УККА в Президії СКВУ президенту УНП, і треба було аж рішення Екзекутиви й Крайової Ради УККА, щоб п. Олексин таки відійшов.

Погляди проф. Л. Добрянського

Цікаво, як проф. Л. Добрянський розуміє відношення російського народу до імперіялізму, комунізму чи большевизму?

В його статті (див. „Америку“ з 4-го і 11-го вересня 1980 р.) він пише, що большевизм це 3-тя форма російського самодержавного імперіялізму. Першою був московський царизм, другою Петрова імперія, а третьою большевизм. Це стара наша помилка, пише проф. Добрянський, прикривати все в СССР фасадом комунізму, а не бачити за тим дійсною і добре закоріненою силою советсько-російсько-імперіялізму. Треба знати, пише проф. Добрянський, що як тільки впала царська російська імперія в 1917 р., то відразу ж російська, большевицька революція під проводом Леніна і його когорти подбала про те, щоб відновити російську імперію під виглядом комуніст. ідеології. Історично, пише проф.

Добрянський, російський нарід завжди накладав свою особливу печать на кожен з тих форм російського імперіялізму.

Заява „Оглянься в каятті“

Появляється в російській еміграційній пресі в квітні 1980 р. заява провідних російських дисидентів якій вони каються перед польським народом за злочинне вимордування большевиками польських вояків і старшин в Катині в 1940 р. В цій заяві пишеться, що советські правозахисники ніколи не забували і не забудуть про ту відповідальність, яку несе їх країна („страна“) за злочин в Катині, вчинений офіційними представниками їхньої країни („нашей страни“). Підписані під тією заявою всі російські провідні дисиденти, і хто ще? Ген. Григоренко і ті, котрих він потягнув за собою: Л. Плющ, Надія Світлична, Раїса Мороз. Ген. Григоренко, разом з цими особами, кається за злочин їх країни і їх народу. Невже ж окупований укр. нарід повинен вину московського окупанта за катинський злочин брати також на себе?

УККА негайно зайняв ставище до тієї заяви, вимагаючи, щоб ті члени укр. народу відкликали прилюдно свої підписи під російською заявою.

Здалося, що може тепер опозиція в УККА побачить проросійські погляди чи переконання в ген. Григоренка і краще зрозуміє ролі і завдання УККА реагування на такі ситуації і унапрямувати укр. громаду ідейно і політично. Але так не сталося. На XIII Конгресі опозиція вимагала від ред. І. Білинського в'яснення, чому ген. Григоренка не запрошено... на XIII Конгрес УККА!

Хто такі представники Воюючої України?

Для д-ра Флиса ген. Григоренко і йому подібні репрезентують Воюючу Україну, і дивно йому, що Укр. Визв. Фронт не міг толерувати того виклику щодо представництва Воюючої України, коли ген. Григоренко сказав, що він репрезентує Воюючу Україну (див. „Свобода“ з 26. XI. 1980 р.). Для д-ра Флиса найважливіше те, що для ген. Григоренка є відкриті двері до багатьох впливових осіб і, мовляв, для справи визволення України ген. Григоренко може багато зробити, а те, які саме погляди чи переконання ген. Григоренко має, це не грає ролі.

На пленарній сесії Секретаріату СКВУ в червні

1980 р. за ініціативою представників УККА прийнято постанову, яка каже, що коли СКВУ буде співпрацювати з ген. Григоренком і йому подібними, вони мусять діяти в дусі документів, одержаних з України — Укр. Гельсінкська Група та Укр. Національний Визв. Рух, — які виразно заявляють, що Україна є російською колонією, що росіяни русифікують Україну, що в Україні панує російська влада і т. п. Отже, з цього видно, що тут немає сумніву, кого УККА уважає за представників Воюючої України, а не ген. Григоренка і йому подібних, на що д-р Фліс напевно не годиться.

Голословність заяв опозиції

В кінці, треба ще завважити один факт, а саме, що опозиція в УККА, в своїх заявах під час і після XIII Конгресу, не обороняє чи не ставить конфронтації поглядів чи переконань своїх або ген. Григоренка — проти тих, що заступає переважаюча більшість в УККА чи взагалі укр. громада, а навпаки, оперує голословними фразами чи аргументами, цілком без ніяких доказів чи фактів. Наприклад опозиція каже, що ОУВФ „перебрали“ УККА, бо лише ред. І. Білинський, від ОУВФ, був вибраний екзек. заст. президента УККА, а в Екзекутиві є близько 40 членів (а в Крайовій Раді до 90), з яких може тільки 5 (а в К. Р. може тільки 15) є від ОУВФ, тому, як тих 20 членів можуть перебрати понад сто інших членів? Другий приклад: опозиція каже, що настало порушення статуту УККА, коли знесено ротацію, але ніхто не покаже, котра точка статуту УККА і як була порушена?? І так далше, а вже найбільшій голословності допустився Іван Кедрин (див. „Свобода“ з 31. X. 1980 р.), де він каже, що та переважаюча більшість на XIII Конгресі була під демагогічною пропагандою, була штучна, бо підносила руки під проводом диригента, це були люди що грали роллю роботів, та що всі вибори були недемократичні. Ось які вам докази чи факти!

Як бачимо, багато сталося перед XIII Конгресом, і все, що виявила опозиція в УККА на XIII Конгресі, вже було в ній перед тим — протилежний світогляд, який викликав протидію.

Опозиція ніби втратила історичну пам'ять (а де хто її ніколи й не мав), забувши про гіркий досвід, хоча б, для прикладу — гетьмана Б. Хмельницького, з його фатальною спробою співпрацювати з Московією.

ВІДЛІТАЮТЬ СІРИМ ШНУРКОМ...

Сл. п. Марія Лисак

Для 6-го листопада м. р. несподівано відійшла у вічність у Бофало бл. п. Марія Лисак з дому Марченко, народжена 1925 р. в с. Матясівка, Полтавської області, залишивши горем прибитих мужа Михайла, дочку Ніну, маму і сестру в Україні. Похована з укр. прав. церкви св. Тройці в Бофало на цвинтарі св. Матвія, в супроводі численної зібраної жалобної громади.

У церкві і над могилою прощав Покійну о. Сенцо, як членкиню Православної громади і учительку школи парафії. Богдан Мороз в особі Покійної прощав активістку на національній ниві, як учительку шкіл українознавства УККА, членкиню і культурно-освітню референтку ОЖ ОЧСУ, місцецького керівника ансамблів СУМА і ОЖ ОЧСУ.

Покійна була чутливою, товариською й доброю людиною. Вічна Їй Пам'ять! (К. М.).

Сл. п. Андрій Глушко

5-го грудня 1980 року настоятель УПЦеркви св. Покрови з Рочестеру, Н. Й., отець Анатолій Ситник відправив поминальну Службу на могилі сл. п. Андрія Глушка, добродія, члена ОУН, який перед своєю смертю записав увесь дорібок свого трудолюбного життя на багато українських цілей, в тому та кож на Українську Фундацію Волі в Америці, чим дав блискучий приклад для інших самотніх людей. Вічна Їй Пам'ять!

Кожного року відправлятиметься подібна Служба за спокій його душі, старанням Української Фундації Волі... (Б. Г.).

Сл. п. Павло Борушенко

Дня 14-го грудня 1980 року в Курітібі, Бразилія, на 78-му році життя відійшов у вічність сл. п. інж. Павло Борушенко.

Нашоджений в Україні, був довголітнім передовим членом Організації Українських Націоналістів, провідним членом Українського Визвольного Фронту і загальновідомим політичним та суспільно-громадським діячем, що все своє життя присвятив українському народові.

Горем прибитій Дружині Іванні та всій Родині складаємо наші щирі й дружні вислови глибокого співчуття.

Нехай чужа земля легкою Їйому буде, а пам'ять про нашого Друга боротьби, змагу й праці за найвищу ідею — за українську незалежну державу — залишиться між нами назавжди. Президія СУВФ.

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

ОКСАНА КЕРЧ І ВОЛОДИМИР КУЛІШ

Оксана Керч — Слава Куліш — і Володимир Куліш це, на українські умови, небуденне подружжя: обоє грацюють в українській літературі. В споріднених і різних жанрах, в прозі, в драмі, в гуморесці і в журналістиці вони дають українській літературі і українськості максимум зусилля і праці, докладаючи успішно цеглини-перлини до нашого національного, літературного храму.

Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, Відділ Чикаго, мало шану гостити в себе цю подивугідну літературну пару 15 листопада 1980 р., в рамках їхнього авторського вечора, який пройшов із великим успіхом при щертв заповненій залі місцевого відділу СУМ ім. М. Павлушкова.

Присутні зворушливо повітали появу Слави Куліш, яка творить під псевдонімом Оксани Керч, і її супруга, Володимира Куліша, ще перед початком вечора, у дружніх розмовах і в товариській атмосфері, так, неначе всі були собі знайомі особисто вже довгі роки. Обидвоє автори радо обдаровували докупців своїх творів автографами і присвятами, доки керівництво вечора не покликало всіх до порядку укладеної заздалегідь програми.

Оксана Керч має своє визначне місце в українській літературі здавна. Її жанри, повістева проза, драма і журналізм, носять на собі її особливий акцент ясности задуму, слова, сюжету і переконання. Вона є автором повістей „Альбатроси“, „Наречений“, „Вулька“, „Ленка“, „Такий довгий рік“, як рівнож цілої низки п'єс, включно із нагородженою на конкурсі Марусі Бек „Будинок культури“. Вона також є лавреатом Українського Літературного Фонду ім. І. Франка за повість „Наречений“.

Володимир Куліш, син і спадкоємець талановитого, замученого Москвою, драматурга, Миколи Куліша, є автором повістей „Іх було трьох“, „Пашани“, „Повірте на слово“, „Повість без назви“, відомої і популярної п'єси „Ліс шумить“ та численних гуморесок. Він збагатив українську літературу спогадами „Слово про будинок „Слово“, дуже цінним матеріалом про критичний час української літератури під російською окупацією і добу, що її ми зовемо розстріляним відродженням. Крім повншого, для нього не чужа і театральна сцена.

Авторський вечір і його програму відкрила Ольга Федак, голова чикагського відділу ОЖ ОЧСУ, змістовним вступним словом. Із творчістю та біографією Оксани Керч познайомила слухачів Зена Матла-Рихтицька, після чого відома і талановита декляматорка Галина Левунь відчитала уривок з повісти Оксани Керч „Ленка“.

У своєму слові про Володимира Куліша Ольга Федак дуже вдало схопила пов'язання творчости письменника в повістєвому та гумористичному жанрах та його драматичних, сценічних здібностей. Автор Театральної Студії СУМ в Чикаго, Тарас Дрозд, прочитав гумореску Володимира Куліша „Сни — науковий трактат“. Увагу і серця слухачів полонила Юліяна Хімяк читанням оповідання

Ольга Лубська

ЗІЙДЕ СОНЦЕ

Зійде сонце, озолотить голос
На твоїй сопілці ясноокий.
Вичаруй піснями світле коло
І замкни у ньому мій неспокій.

Наче й не було ніколи бурі...
Мрії мої — гуси на припоні!
Їде полем Переможець Юрій,
Так як на оновленій іконі.

Оксани Керч „Відьма“, Опісля Галина Левунь, талановита артистка і співачка чикагівської Театральної Студії СУМ, разом із Тарасом Дроздом, відчитали уривок з „Повісті без назви“, під наголовком „Передмова, якої могло б не бути“.

Оксана Керч особисто прочитала свою новелю „Незримі шляхи“, полонивши увагу слухачів оригінальним сюжетом та формою твору. Володимир Куліш відтворив атмосферу підсоветської, окупованої України своїми поясненнями до прозірок про життя і творчість його славного батька. Це був дуже цінний матеріал, який, без сумніву, повинен виявитися друкованим словом.

При каві, перекусці та солодкому присутні оглянули фільм продукції сина панства Кулішів, Миколи, телевізійного режисера, про землетрус в Югославії та українські села. Потрясаючі були образи із землетрусу, падаючі навколо відважного фільмового оператора Миколи Куліша будинки та комини фабрик, сцени із рятування жертв та медичної допомоги серед апокаліпси і трагедії землетрусу, що убив кілька тисяч осіб.

Письмові та усні привітти шановним авторам склали мгр. Уляна Целевич-Стецюк, голова Головної Управи ОЖ ОЧСУ та голова чикагського відділу АБН; п-і Рома Турянська, визначний літературознавець і декляматор та мистець живого слова від Українського Літературного Фонду ім. І. Франка в Чикаго; п-і Марія Семків, голова Окужноі Ради Союзу Українок Америки; д-р Мирослав Харкевич, голова Іллінойського Відділу УККА, та Л. Рихтицький, представник Асоціації Діячів Української Культури.

Вечір пройшов дуже успішно, в товариській і дружній атмосфері і побажати тільки, щоб такі культурні імпрези відбувалися частіше. Українська громадськість повинна знайомитися ближче з діячами української літературного світу, бо — ніде правди діти — на цьому полі можна і потрібно зробити ще дуже багато для розвитку літературного „апетиту“ серед нашої громади, зокрема в ділянці видавання і поширення збуту овочів праці українських авторів, які дужі часто в найважчих умовах віддають свої сили і свій талант для добра української вільної — і цим самим одинокої — літератури у світі.

З. М. Р.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ „ПЕВНІСТЬ“
Security Savings and Loan Assn.

936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

- В „Певності“ Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховуванні щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачувані квартално.
- В „Певності“ Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В „Певності“ Ваші ощадності забезпечені Федеральною Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В „Певності“ Ви можете відкрити пенсійні конта, т. зв. IRA і Keogh, чекові конта та користати з першого депозиту пенсійних чеків.
- В „Певності“ є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В „Певності“ є вогнетривалі скриньки для переховування цінних речей.

ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ „ПЕВНІСТЬ“ —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШІЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ, ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення

до 2,000 дол.

Адреса:

**SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION**
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ“

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЙ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5¼% ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

ДЕЩО З ЯЗΙΚОЗНАВСТВА

(Фейлетон)

Язикознавство це наука про язики.

Різні є язики на світі Божому: звіринні, пташинні, плазунські, людські. Різні вони й по формі: нормальні, довгі, короткі, викидні, прирослі до піднебіння, шорсткі, гладенькі, роздвоєні. Різні функції вони виконують...

Найбільше в пригоді язык став для людини. Опріч того, що язык у неї є допоміжним засобом у висловлюванні слів, він виконує багато інших функцій: служить за допоміжний інструмент у свистанні; в декого з людей служить як засіб відплати: в роздратуванні показати його своєму опонентові; за поміччю язиків деякі люди розводять брехні, наклепи, очорнювання й оскаржування інших та самохвальбу, а також мляскання під час їди, висолоплювання, коли людина напружена, і т. д. Баби-шептухи колись у нас за поміччю язика діставали з очей усяку нечисть, що впадала туди. За поміччю язика людина плює, випускає колесцяга диму з уст під час курення, вичищує зуби після їди і т. д. Одним словом, для людини язык є у великій пригоді повсякчасно.

У цьому фейлетоні ми зупинимось трохи лише над довгими людськими язиками, що, як відомо, в людей служать як засіб продукції брехні й різної самохвальби.

Природа-мати наділила довжелезними язиками особливо червоних москалів. Ними створила вона хвальбо й брехоманію нечуваних розмірів, куди більших від їх „необнятой родні“, „бальшої“ цар-пушки і „большого“ „цар-дзвону“. Брехнею й самохвальбою вони обмотали вже сливе цілий світ, як павук павутинням муху.

Хоч червоні москалі в застосуванні брехні великі мастаки, але на брехоманію, однак, ще не встигли викупити всі патенти. Вони лише роздули її до головокружних розмірів. Брехнею часто послуговуються й серед інших народів, в тому й серед нас, українців.

Не так давно був трапився випадок на Конференції українських братніх союзів, коли то один „супрїме-президент“, за висловом проф. В. Мороза — одного братського союзу своїм довгим язиком із влізливістю осінньої мухи пробував присікатись до голови Проводу ОУН. Опісля його язичок наvertів-намолів ніби то всі учасники конференції піддержали його, а жертву його присікання засудили. Коли ж інші це верчення-мелення спростували, пан „супрїме-президент“ набрав води в рот і язичок сів собі в ньому тихенько маком.

Не поскупила природа-мати довгенького язичка й одному нашому редакторові та „спецові“ в справах „Хрестоматії“, яким він також інколи любить похизуватись. І змолів-звертів був цей збиточний довгий язичок у „Свободі“ побрехеньку, що Шкільна Рада УККА видала підручник для дітей „Перші кроки“ і його нібито написала Марія Дейко в Австралії та що Шк. Рада також видала українсько-англійський і англійсько-український „Словник“ того ж автора. Чув, очевидно, що десь дозволили, але не знав, де...

ДО ІСТОРІЇ АКТУ 30-ГО ЧЕРВНЯ, 1941

ЗВЕРНЕННЯ ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ
„УКРАЇНІКА“

У 1981 р. сповняється 40 років від проголошення АКТУ Відновлення української державности і створення Українського Державного Правління у Львові, який де факто дав підложжя Українській Підпільній Державі і започаткував Другі Українські Визвольні Змагання (1941-1953) проти нацистської Німеччини і большевицької Росії.

Багато із свідків Акту Відновлення як і учасників визвольної боротьби живуть тепер у вільному світі. З огляду на це Дослідний Інститут „Україніка“ звертається до ТВОРЦІВ, УЧАСНИКІВ і СВІДКІВ Акту Відновлення у Львові, як і по усіх численних містах і селах України, де цей Акт був впроваджуваний в життя, написати у наступних 12-ти місяцях свої спостереження чи спогади, зв'язані із цією історичною подією, і вислати на адресу Інституту. Кожний учасник чи свідок подій, зв'язаних із Актом 30-го червня 1941 р., має обов'язок супроти сучасної історії українського народу і супроти себе як співтворця цієї історії, зложити свій особистий документ свідчення в скарбницю державницьких осягів своєї нації, і для історичних дослідів в майбутньому.

Якщо у когось були б додаткові запити чи побажання відносно цього проекту, то ласкаво просимо звертатися в цих справах листовно до Інституту.

Дирекція Д. І. Україніки

Адреса:

Ucrainica Research Institute
85 Christie Street
Toronto, Ontario, Canada
M6G 3B7

ВІДЗНАЧАЙМО 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ-РУСИ ВЖЕ ТЕПЕР НОВИМИ УСПІХАМИ У ВСІХ ДІЛЯНКАХ УКРАЇНСЬКОГО ОРГАНІЗОВАНОГО ЖИТТЯ — В ІМ'Я ПЕРЕМОГИ НАЦІОНАЛЬНО-ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ!

Кажуть, що жінки одержали від природи-матері довгі язики. Може воно й так, а може й ні, цього я не встиг простудіювати. Скажу лише авторетитно, що найдовші язики в нас мають деякі наші політики й журналісти. Ними інколи перемелюють вони не лише політичні й громадські справи, але й особисті, людям не цікаві, а нашому московському ворогові — завжди потрібні.